

Ruská 355/7, 353 01 Mariánské Lázně

Dodatek č. 2 k ŠVP_2022_02
(DOD_02_SVP_VG_22_02)
Zpracovány podle: RVP G

„ŠKOLA PRO BUDOUCNOST“

- Upraveny učební osnovy předmětu Český jazyk a literatura
- Upraveny učební osnovy předmětu Základy společenských věd
- Upraveny učební osnovy předmětu Fyzika
- Upraveny učební osnovy předmětu Seminář ze společenských věd
- Upraveny učební osnovy předmětu Anglická konverzace
- Upraveny učební osnovy předmětu Seminář z fyziky

Razítko školy:

Podpis ředitele:

V Mariánských Lázních dne 24. 8. 2025

Učební osnovy předmětu **ČESKÝ JAZYK A LITERATURA**

Charakteristika předmětu

Obsah předmětu

Vyučovací předmět a vzdělávací obor *Český jazyk a literatura* vychází ze vzdělávacího obsahu vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace RVP G, která zaujímá stěžejní postavení ve výchovně-vzdělávacím procesu. Vzdělávací obsah předmětu *Český jazyk a literatura* tvoří na vyšším stupni gymnázia a v odpovídajících ročnících čtyřletého cyklu komplexní jednotku, ale je rozdělen do tří vzájemně propojených složek – *jazykové výchovy, slohové výchovy a literární výchovy*. Výuka předmětu v sobě integruje vědomosti a dovednosti z jiných vzdělávacích oblastí – Člověk a společnost, Umění a kultura a Informatika a informační a komunikační technologie.

Časové vymezení předmětu

Český jazyk a literatura (literární výchova, jazyková výchova a slohová výchova) se vyučuje ve všech ročnících osmiletého i čtyřletého cyklu v hodinových dotacích: kvinta a 1. ročník 4 hodiny, sexta a 2. ročník 3 hodiny, septima a 3. ročník 3 hodiny, oktáva a 4. ročník 5 hodin.

Realizovaná průřezová témata

V rámci předmětu *Český jazyk a literatura* jsou realizovány některé tematické okruhy těchto průřezových témat:

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Multikulturní výchova
- Environmentální výchova
- Mediální výchova

Organizace výuky

V hodinách českého jazyka a literatury je využívána frontální výuka, skupinová práce, práce ve dvojicích i projektové vyučování. Do výuky jsou také zařazovány metody s využitím IC technologií. K tomu slouží učebny s dataprojektory, ozvučením, s možností zatemnění, s interaktivní tabulí a internetovým připojením. Jako doplňkové materiály se po celou dobu studia systematicky pracuje s Pravidly českého pravopisu (PČP), Internetovou jazykovou příručkou AV, se Slovníkem spisovné češtiny pro školu a veřejnost (SSČ), a Stručnou mluvnici českou. Pro výuku není určena jedna učebnice, učitel pracuje s texty z různých zdrojů, používá audio či video ukázky děl. Při práci s literárními díly a zadávání samostatné četby se také vychází ze školního kánonu literárních děl, který je využitelný v průběhu celého studia, tedy nejen jako podklad k ústní maturitní zkoušce z českého jazyka a literatury.

Výuka předmětu je založena na výkladu, práci s textem, diskusi, psaných nebo mluvených žákovských příspěvcích k vybraným tématům, procvičování získaných vědomostí a dovedností písemně nebo ústně. Učitel využívá procvičování k získání podkladů pro klasifikaci, přičemž klade důraz na pozitivní hodnocení, je využíváno formativního hodnocení a vrstevnického hodnocení. Především ve slohové výchově učitel formuluje slovní hodnocení žákových písemných projevů. Vede žáky k rozvoji jejich pisatelských dovedností.

Výuka je podle možností doplňována návštěvami kulturních představení a výstav. Učitel také využívá filmových či zvukových ukázek.

Žáci jsou podporováni v účasti na soutěžích souvisejících s výukou českého jazyka a literatury. Jedná se o olympiádu v českém jazyce, popř. o různorodé soutěže tvůrčího psaní.

Organizace maturitní zkoušky

Maturitní zkouška z českého jazyka je povinná a má dvě části – státní a profilovou. Ve státní části žáci absolvují didaktický test, který je hodnocen možnostmi prospěl/neprospěl.

Profilová MZ z ČJL se skládá z písemné slohové práce (s hodnotou 40 %) a z ústní zkoušky (s hodnotou 60 %), kde je použit pracovní list s uměleckým a neuměleckým textem. Žáci využívají strukturu k analýze textu. Písemná zkouška je hodnocena dle bodové škály, hodnocení ústní zkoušky vychází z aktuálního výkonu.

Výchovné a vzdělávací strategie

Český jazyk a literatura má zásadní postavení ve vzdělávacím procesu na gymnáziu. Významně také přispívá k utváření a rozvoji klíčových kompetencí žáků.

Dobrá úroveň jazykové kultury patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa gymnázia. V **jazykové výchově** by žáci měli mateřský jazyk vnímat jako mnohostranný prostředek k vyjadřování vlastních potřeb, názorů, jako prostředek k řešení problémů i jako prostředek pro další celoživotní vzdělávání. Žáci získávají přiměřené poučení o jazyku jako východisku ke komunikaci v různých typech mluvených a psaných projevů. Rozvíjí se pisatelské dovednosti. V **literární výchově** to umožní budovat kompetence pro recepci a produkci textů a pro čtení s porozuměním, které povede k hlubokým čtenářským prožitkům. Žák tvořivě pracuje nejen s věcným, ale i s uměleckým textem, to přispívá k estetickému, emocionálnímu a etickému rozvoji jeho osobnosti. Tím by se měl v žákovi budovat pozitivní vztah k literatuře a k vytváření návyku individuální četby, která by jej měla provázet nejen po dobu dalšího studia, ale po celý jeho život. **Slohová výchova** napomáhá k tomu, aby žák zvládal základní pravidla mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a respektoval je. Také žákovi pomáhá porozumět sobě samému a k pochopení své role v různých komunikačních situacích a k vymezení vlastního místa mezi různými komunikačními partnery. Formují se tak jeho hodnoty, vkus a upevňuje se jeho místo ve společnosti a v současném světě.

V hodinách **Českého jazyka a literatury** jsou pro rozvíjení a utváření klíčových kompetencí využívány následující postupy:

Kompetence k učení

Učitel:

- klade důraz na pozitivní motivaci žáků
- používá vhodné učební pomůcky a audiovizuální techniku a umožňuje žákům práci s nimi
- předkládá dostatek informačních zdrojů a vede žáky ke kritickému přístupu při jejich využívání
- zadáváním domácích úkolů, formulací otázek a problémů vede žáky k tomu, aby si získané informace doplňovali a porovnávali s různými zdroji informací
- seznamuje žáky se způsoby získávání informací a formami citování jejich zdrojů tak, aby je aktivně využívali
- výběrem samostatné neumělecké i umělecké četby a následným rozbořem textu prohlubuje poznatky o literárních dílech a současně tříbí vyjadřování

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- předkládá žákům texty, se kterými pracují a interpretují je
- vede diskuse, v nichž žák formuluje vlastní názor na literární dílo, autora
- nabízí jazyková a slohová cvičení, při kterých žák navrhuje řešení a upevňuje tak své poznatky o problematice
- vytváří modelové situace a vede žáka k jejich optimálnímu řešení s využitím kreativity i vlastních životních zkušeností
- klade důraz na analýzu přečtených textů a kritické posouzení jejich obsahu, porovnání jevů, zjištění shod a odlišností, třídění podle hledisek, zobecnění
- cílenými úkoly a rozbořem textů učí žáky zpracovávat text tak, aby jim byl oporou při samostatném studiu, aby dokázali samostatně zpracovaný text použít jako východisko pro argumentaci

Kompetence komunikativní

Učitel:

- používá odbornou terminologii a vyžaduje její efektivní užívání
- zařazuje skupinovou práci, při níž vede žáky ke spolupráci a vzájemné komunikaci
- nabízí vhodná témata k diskusi tak, aby žáci formulovali svá stanoviska, respektovali názor druhých a dodržovali zásady kultivovaného a věcně správného projevu
- učí žáky formulovat a obhajovat vlastní názor, argumentovat, klást otázky a reagovat na dotazy druhých
- dává žákovi možnost vystoupit před publikem a používat základní rétorická pravidla tak, aby dosáhl svého komunikačního záměru s ohledem na adresáta, prostředí a situaci

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- zařazuje práci ve skupině a klade důraz na vytvoření pravidel týmové práce a jejich respektování samotnými žáky
- posiluje sebedůvěru žáka a jeho samostatný rozvoj
- oceněním dobrých výkonů učí žáky vážit si své práce, práce učitele a práce ostatních žáků
- poskytuje zpětnou vazbu, kterou žák využije pro vyhodnocení svých úspěchů a neúspěchů a pro stanovení dalších cílů
- svým chováním motivuje žáky, aby své názory vyjadřovali nekonfliktní cestou, aby své požadavky a názory věcně zdůvodňovali a navrhovali a přijímali kompromisní řešení

Kompetence občanská

Učitel:

- respektuje žáka, ale důsledně vyžaduje plnění jeho povinností
- stanovuje požadavky a kritéria pro plnění úkolů a činností tak, aby žák měl zájem na jejich plnění a byl schopen čelit důsledkům svého jednání
- klade důraz na mezipředmětové vztahy (historické souvislosti, umělecké památky, tradice a kulturní dědictví)
- uvádí žáka do různých jazykových situací, v nichž musí obstát – formuluje jasně své myšlenky, soudy, požadavky – a tak prokazuje pozitivní vztah k mateřskému jazyku a k jeho kultivovanému užívání

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- dává žákovi příležitost, aby formuloval představy o svém dalším uplatnění
- formuluje problémové úkoly tak, aby žák uplatňoval tvůrčí způsob řešení a kreativitu
- vyžaduje zodpovědný přístup při plnění povinností a úkolů
- motivuje žáka k dosažení cílů, průběžně hodnotí jeho výsledky

Kompetence digitální

Učitel

- zadáváním vhodně volených úkolů zvyšuje digitální gramotnost žáků
- vede žáky k vyhledávání informací v různých digitálních zdrojích a akcentuje důležitost posuzování jejich důvěryhodnosti
- klade důraz na funkční použití jazykových prostředků vzhledem k webovému komunikačnímu prostředí
- používáním digitálních platforem vede žáky k práci se sdílenými učebními materiály, elektronickými formuláři či digitálními šablonami
- pomocí společných digitálních projektů posiluje vzájemnou kooperaci žáků
- prostřednictvím slohových a komunikačních i literárních úkolů upevňuje schopnost žáků vytvářet digitální obsahy v textových editorech či prezentačních aplikacích s důrazem na respektování citační etiky.

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák: - vysvětlí pojem jazyk a řeč - objasní vztah myšlení a jazyka - vymezí a charakterizuje spisovnou a nespisovnou rovinu národního jazyka - objasní princip územní a sociální diferenciaci češtiny - vyhledá slova z různých vrstev češtiny a obhájí jejich funkčnost v textu - objasní klasifikaci českých hlásek a samohlásek - ovládá zásady spisovné výslovnosti - pro účinné dorozumívání vhodně užívá zvukové prostředky souvislé řeči - prokáže na samostatném písemném projevu znalost a schopnost uplatňování vybraných pravidel českého pravopisu	Obecné poučení o jazyku a řeči Jazyk a řeč Národní jazyk a jeho útvary Zvuková stránka jazyka Systém českých hlásek Zásady spisovné výslovnosti Zvukové prostředky souvislé řeči Grafická stránka jazyka Písmo, jeho vznik a druhy Základní pravidla českého pravopisu Vyjmenovaná slova Pravopis jmen a sloves	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti (porozumění vlastní jedinečnosti) OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti (respektování přirozenosti a rozmanitosti projevů života) Inf – zdroje a vyhledávání informací	Všestranné jazykové rozbory, diktáty a pravopisná cvičení, jazykové hry, samostatná práce, skupinová práce. Dle potřeby je zařazována práce s digitálními nástroji (aplikace, platformy, internetové zdroje). Práce se PČP, SSČ a IJP. Během celého školního roku se zařazuje písemné zkoušení kratšího rozsahu. Operativně se hodnotí ústní projev, práce s textem, zvukovým materiálem nebo jiná forma prezentace. Zvládnutí větších tematických celků je prověřováno písemnými pracemi, které píše každý žák.

Žák: - rozlišuje druhy pojmenování podle stylistické a významové platnosti - vysvětlí význam frazeologických spojení - uplatňuje ve svých projevech vhodné výrazové prostředky podle jejich významu, funkce a ve vztahu k situaci a adresátovi - vysvětlí změny ve slovní zásobě - vyjmenuje významné slovníky a pracuje s nimi - vysvětlí vztah stylistiky k jiným jazykovědným disciplínám - objasní základní pojmy stylistiky - vymezí a charakterizuje jednotlivé funkční styly a slohové postupy - vhodně užívá jazykové prostředky v závislosti na komunikační situaci (připravenost/nepřipravenost, mluvenost/psanost) - připravuje vybrané mluvené a psané útvary stylu prostěsdělovacího a administrativního	Lexikologie Význam a druhy pojmenování Obohacování slovní zásoby Lexikografie Stylistika Funkční styly Slohotvorní činitele Styl prostěsdělovací – vybrané útvary Styl administrativní – vybrané útvary (pozdrav, prosba, omluva, telefonický rozhovor, dopis, žádost, referát, zkoušení, diskuse) Vyprávěcí postup	OSV – Sociální komunikace (způsoby chování a jednání) Inf – aplikační software MV – Média a mediální produkce (role médií v dějinách)	Žáci píší pravidelně slohové etudy, z nichž některé jsou hodnocené. Řečová cvičení. Slohová práce: vypravování
--	--	--	---

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák: • porovná umělecký a neumělecký text • rozliší různé znakové systémy, např. mluveného i psaného jazyka, hudby, dramatického umění • uvědomí si funkce literatury ze strany autora i příjemce • identifikuje v textu námět, motiv, téma • orientuje se v principech kompoziční výstavby textu • rozpozná jazykové prostředky užívané v textu • identifikuje specifické prostředky básnického jazyka • rozpozná v textu figury a tropy a postihne jejich funkci • odhalí výskyt hláskové instrumentace Žák: • vysvětlí pojmy mytologie, mýtus, pověst • vyhledá v textu pohanské a křesťanské motivy • uvědomuje si rozdíl mezi fikčním a aktuálním světem • orientuje se v časoprostorových vztazích	Literární teorie Umění, jeho funkce a druhy Slovesnost a literatura jako druh umění Funkce literatury Složky literárního díla Tematický plán Kompoziční plán Jazykový plán Expresivní výrazy Oxymóron, epiteton, poetismus, přirovnání Metafora, metonymie Onomatopoeie Literární historie Mytologie, mýtus Starý a Nový zákon Řecká mytologie		Formální rozbor literárních ukázek.

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák: • prokáže základní přehled o vývojovém kontextu světové a české literatury v určitém období • identifikuje podle charakteristických rysů základní literární směry a hnutí • charakterizuje hrdinu a rytíře jako literární typ • objasní podstatu parodie • rozliší adaptaci, převyprávění, travestii a objasní rozdíly mezi nimi • odhadne přibližné dobové zasazení díla na základě textových reálií a stylových či strukturních rysů Žák: • na základě textů vyloží význam vybraných osobností pro český národ • charakterizuje roli světce • vyloží pojem legenda, kronika, chorál • vysvětlí pojem renesance • zhodnotí specifickou vývoje české literatury v období renesance a baroka	Mimoevropské civilizace Antika Středověk Starší česká literatura Renesance Baroko	VMEGS – Žijeme v Evropě (evropské kulturní hodnoty a kořeny) VMEGS – Žijeme v Evropě (vnímání hodnot evropského kulturního dědictví) ZSV – filozofie v dějinách De – vzdělanost a umění ve středověké společnosti VMEGS – Žijeme v Evropě (významní Evropané) MV – Média a mediální produkce (vývoj médií)	Prezentace vlastní čtenářské zkušenosti, zájmové aktivity. Skupinová práce. Referáty.

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák: • orientuje se v oblasti literárních druhů a žánrů • vymezí žánrově epos • uvede příklady eposu ze světové literatury • posoudí vývojové změny eposu • vystihne charakteristické rysy novely • rozpozná specifický strofický útvar • rozliší autora, vypravěče, postavy • porovná památky v jednotlivých literaturách a vystihne národnostní podstatu • uvědomí si rozdíl mezi příběhem a způsobem zprostředkování příběhu • analyzuje výstavbu textu • charakterizuje rytíře jako literární typ Žák: • rozliší dramatický text • definuje a charakterizuje na základě textu dramatické žánry • definuje zákon tří jednot, doloží princip fatalismu • orientuje se v kompoziční výstavbě tragédie • porovná texty téhož literárního žánru různých období • rozpozná přínos velkých autorských osobností	Vývojové změny literárních žánrů Literární druhy a žánry Epos – středověký, rytířský, renesanční Drama a divadlo Řecká komedie a tragédie Alžbětinské divadlo	MKV – Základní problémy sociokulturních rozdílů (náboženská nesnášenlivost) VMEGS – Žijeme v Evropě (postavení českých zemí v Evropě) VMEGS – Žijeme v Evropě (evropské kulturní hodnoty a kořeny) OSV – Morálka všedního dne (hodnotový žebříček) OSV – Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů (zodpovědnost v různých situacích)	Práce s odbornými informacemi. Diskuse. Hraní rolí. Divadelní představení a následný rozbor.

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák: • odliší spisovné a nespisovné tvary • určí slovnědruhovou platnost slova • provede gramatický rozbor slovního tvaru • identifikuje v projevech morfologicky chybný tvar slova a opraví ho • funkčně užívá různé mluvnické tvary • chápe možnosti využití mluvnických kategorií při studiu cizích jazyků • provede morfémový a slovotvorný rozbor slovního tvaru • určí význam užitého slovotvorného prostředku • analogicky vyhledává příklady téhož druhu odlišná slova vzniklá různými způsoby	Morfologie Slovní druhy Mluvnické kategorie a tvary a jejich komunikativní funkce Slovotvorba Tvoření slov	MKV – Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí (jazyková rozrůzněnost v Evropě) OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti	Všestranné jazykové rozbory, diktáty a pravopisná cvičení, jazykové hry, samostatná práce, skupinová práce. Dle potřeby je zařazována práce s digitálními nástroji (aplikace, platformy, internetové zdroje). Práce se PČP, SSČ, SCS a IJP. Během celého školního roku se zařazuje písemné zkoušení kratšího rozsahu. Operativně se hodnotí ústní projev, práce s textem, zvukovým materiálem nebo jiná forma prezentace. Zvládnutí větších tematických celků je prověřováno písemnými pracemi, které píše každý žák. Slovotvorné a morfematické rozbory slova.

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák: • prokáže na samostatném písemném projevu znalost a schopnost uplatňování vybraných pravidel českého pravopisu • najde pravopisné chyby a odstraní je • rozezná základní funkčněstylový a žánrový charakter publicistického textu • identifikuje dominantní funkci textu a záměr autora • rozezná společenskou a estetickou hodnotu publicistických textů • vyhodnotí kvalitu informací z různých zdrojů • nalezne a pojmenuje prostředky, které činí text publicistickým (aktualizace a automatizace) • odhalí manipulativní techniky v textech s persvazivní funkcí, • uvědomí si nutnost adresnosti volby jazykového útvaru, verbálních a neverbálních prostředků s ohledem na partnera • na základně získaných poznatků stylizuje vlastní publicistické texty	Grafická stránka jazyka Pravopis lexikální, morfologický, syntaktický Velká písmena Styl publicistický Zpravodajské žánry Mluvená a psaná publicistika Reklama	OSV – Sociální komunikace (přesná komunikace) VMEGS – Žijeme v Evropě EV – Člověk a životní prostředí MV – Účinky mediální produkce a vliv médií Inf – zdroje a vyhledávání informací, informační etika	Pravopisná cvičení a diktáty. Práce s defektními texty. Písemná slohová práce publicistického funkčního stylu (zpráva, reportáž, fejeton). Práce s publicistickými texty v tištěných médiích a na internetu. Vyhledávání a třídění informací.

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák: - vysvětlí pojem klasicismus a osvícenství - rozpozná literární styl vysoký a nízký - porovná rozdíly v recepci textu v době jeho vzniku a v současnosti - určí dominantní funkce textu - identifikuje podle charakteristických znaků preromantismus a romantismus - rozliší umělecký text od neuměleckého, objasní rozdíly mezi fikčním a reálným světem a popíše, jakým způsobem se reálný svět promítá do literárního textu - rozliší autora, vypravěče, postavy - rozezná vyprávěcí způsoby - vysvětlí pojem antiteze, autostylizace a dokladuje v textu - určí metrické schéma, postihne jeho funkci - rozliší druhy verše (daktyl, trochej, jamb) - identifikuje podle charakteristických znaků realismus - orientuje se v principech kompoziční výstavby - rozezná vyprávěcí způsoby, rozliší monolog a dialog - identifikuje v textu námět, motiv, téma - specifikuje typ vypravěče, postavy - objasní termín typizace	Literární historie Renesance Baroko Klasicismus a osvícenství Národní obrození Preromantismus Romantismus Podoby romantismu v české literatuře Realismus Český realismus – venkov a historie Realistické divadlo 19.století	OSV – Morálka všedního dne (sociální a morální dilemata doby) VMEGS – Žijeme v Evropě (významní Evropané) MKV – Psychosociální aspekty interkulturality (respektování odlišností, uvědomění si vlastní kulturní identity) MV – Role médií v moderních dějinách (masová média) De – utváření novodobých národních společností VV – role subjektu v uměleckém procesu	Prezentace vlastních čtenářských zkušeností. Analýzy textů. Referáty. Skupinová práce, práce ve dvojicích.

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák: - vhodně využívá a kombinuje jednotlivé funkční styly, slohové postupy a útvary - interpretuje komunikační účinky textu - efektivně a samostatně používá různé informační zdroje a respektuje zásady uvádění zdrojů informací - nalezne v textu potřebné informace a odliší podstatné od nepodstatných - vystihne hlavní myšlenku textu - vytvoří myšlenkově ucelený, strukturovaný a koherentní text - ovládá větněčlenský rozbor a rozbor souvětí - nalezne nedostatky a chyby ve výstavbě věty nebo souvětí a opraví je - vyjadřuje příslušnými spojovacími výrazy významové poměry - odhalí nedostatky v textové výstavbě na úrovni souřadné i podřadné a odstraní je - uvědomuje si užívání nepravidelností v syntaktické výstavbě projevu - odstraní stylisticky nevhodné nepravidelnosti ve výstavbě textu	Styl odborný Výkladový, popisný postup Základní principy koherence textu Členění textu Práce s odborným textem Úvahový postup Syntax Výpověď, promluva, věta, větný ekvivalent Skladební vztahy Motivované a nemotivované odchytky od pravidelné větné stavby	VMEGS – Žijeme v Evropě MKV – Základní problémy sociokulturních rozdílů (multikulturní společnost) EV – Člověk a životní prostředí (ochrana přírody a krajiny) MV – Média a mediální produkce (organizace práce v médiích; zpravodajství a publicistika) MV – Mediální produkty a jejich významy (veřejnoprávní a komerční média; rozbor reklamy; tvorba vlastních mediálních sdělení) MV – Uživatelé (vztah mezi mediálními produkty a skutečností) Inf – zpracování a prezentace informací OSV – Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů OSV – Sociální komunikace	Během celého školního roku se zařazuje písemné zkoušení kratšího rozsahu. Písemná slohová práce: popisný postup (popis, charakteristika, líčení), úvahový postup, Operativně se hodnotí ústní projev, práce s textem, zvukovým materiálem nebo jiná forma prezentace. Dle potřeby je zařazována práce s digitálními nástroji (aplikace, platformy, internetové zdroje). Zvládnutí větších tematických celků je prověřováno písemnými pracemi, které píše každý žák. Tvorba vlastních písemných projevů odborných a ústních projevů řečnických.

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák: - identifikuje podle charakteristických rysů moderní umělecké směry - přiradí text k určitému literárnímu směru - vyhledá v textu tropy a postihne jejich funkci - odhalí výskyt hláskové instrumentace v textu - rozliší veršové a strofické členění - identifikuje volný verš - rozpozná specifické grafické uspořádání básně – kaligram, pásmo - vysvětlí specifičnost vývoje české literatury a vyloží její postavení v kontextu literatury světové - rozpozná přínos velkých autorských osobností světové literatury - vystihne vzájemnou inspiraci české a světové literatury – přibuznost, odlišnosti a jejich příčiny - prokáže porozumění celému textu i jeho částem - vystihne hlavní myšlenky v textu - postihne autorskou strategii - rozezná autora, vypravěče, lyrický subjekt - identifikuje v textu námět, motiv, téma	Literární historie Český realismus – venkov a historie Realistické divadlo 19.století Moderní umělecké směry devadesátých let 19. století Avantgardní meziválečné směry Česká meziválečná poezie Meziválečná světová próza Pražská německá literatura Česká meziválečná próza Literární teorie	ZSV – sociální konflikt ZSV – filozofie v dějinách De – proměny životního stylu Vv – obrazové znakové systémy De – první světová válka VMEGS – Globální problémy, jejich příčiny a důsledky (světové konflikty) MKV – Psychosociální aspekty interkulturality (důsledky, ke kterým vedou předsudky.) ZSV, De – demokracie	Analýza textu s ohledem na výběr jazykových prostředků Polemika nad knihou. Analýza textu.

• rozezná vyprávěcí způsoby, rozliší monolog a dialog • rozezná typy promluv – přímá řeč, nepřímá řeč, polopřímá řeč, nevlastní přímá řeč • orientuje se v principech kompoziční výstavby textu • orientuje se v časoprostorových vztazích • identifikuje na základě textu charakteristické rysy románu, povídky • posoudí vývojové změny v rámci žánru • identifikuje různé možné způsoby čtení a interpretace textu • posoudí text z hlediska naratologických kategorií •	Interpretace textu	OSV – Sociální komunikace	
---	----------------------------------	---	--

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák: - vyjmenuje a krátce charakterizuje vybrané lingvistické disciplíny - uvědomuje si vazby mezi disciplínami různých oborů - objasní vztah češtiny a slovanských jazyků - na vybraných textech vyloží základní rysy češtiny a vysvětlí zákonitosti jejího vývoje i současné vývojové tendence - v mluvených projevech využívá principy rétoriky - vnímá důležitost jazykové etiky - připraví a realizuje řečnické cvičení - využívá nonverbální prostředky - doplní podle smyslu vynechané části textu - odhadne pokračování textu nebo doplní jeho předcházející část, odhadne název textu - uspořádá části textu v souladu s textovou návazností - definuje základovou větnou strukturu - odliší základové a nezákladové větné členy - přetvoří základovou větnou strukturu podle zadání Prokáže dovednosti, identifikuje gramatické jevy	Obecná jazykověda Čeština a slovanské jazyky Vývoj českého jazyka Etapy vývoje češtiny Významné osobnosti české jazykovědy od středověku po současnost Styl řečnický Objektivní a subjektivní slohotvorní činitelé Řečnický výcvik Syntax Text a mezitextová komunikace Základy valenční syntaxe Maturitní opakování	MKV – Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí (etnická a jazyková rozmanitost) OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti (tříbení logického myšlení)	Všestranná příprava k maturitní zkoušce. Rozbory, pravopisná cvičení, diktáty, korektury textů. Dle potřeby je zařazována práce s digitálními nástroji (aplikace, platformy, internetové zdroje). Během celého školního roku se zařazuje písemné zkoušení kratšího rozsahu. Operativně se hodnotí ústní projev, práce s textem, zvukovým materiálem nebo jiná forma prezentace. Zvládnutí větších tematických celků je prověřováno písemnými pracemi, které píše každý žák. Práce se složitějšími texty. Práce s částmi textu.

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák: • uplatňuje již získané poznatky a dovednosti ze stylistiky • vytvoří myšlenkově ucelený, strukturovaný a koherentní text • rozvíjí své estetické cítění, fantazii a smyslové vnímání • zvolí formu písemného projevu adekvátně zadání a účelu textu • specifikuje typ vypravěče • rozezná typy promluv • identifikuje citát, parafrázi, plagiát • postihne smysl textu • vysvětlí důvody a důsledky různých interpretací téhož textu, porovná je a zhodnotí • odhalí eventuální dezinterpretace textu • rozliší texty spadající do oblasti tzv. literatury vážné, středního proudu a literárního braku a svůj názor argumentačně zdůvodní • ovládá různé možné způsoby čtení textu • odhadne eventuální dezinterpretaci textu • získané schopnosti a dovednosti tvořivě využívá v produktivních činnostech rozvíjejících jeho individuální styl	Styl administrativní Úřední písemnosti, doklady, formuláře Jednání s institucemi Životopis, motivační dopis, otevřený dopis. Styl umělecký Jazykové, kompoziční a tematické prostředky literárního díla Narativní postupy – řeč přímá, nepřímá, nevlastní přímá, polopřímá Typy kompozice Motiv a téma Mezitextové navazování	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti (připravenost na změnu sociální role) EV – Životní prostředí regionu a České republiky ZSV – náročné životní situace Inf – aplikační software OSV – Sociální komunikace (tvořivá komunikace) MV – Role médií v moderních dějinách (manipulace slovem i obrazem) De – druhá světová válka Vv – umělecký proces a jeho vývoj	Písemná slohová práce: texty administrativního stylu. Tvůrčí psaní. Pokus o dramatizaci. příležitostné ukázky.

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák: - posoudí vývojové změny v rámci dramatických žánrů - specifikuje žánry moderního a klasického divadla - porovná texty téhož žánru - samostatně interpretuje dramatické, filmové a televizní zpracování literárních děl - identifikuje směry a hnutí v poválečné světové literatuře 20. století - odhadne přibližné dobové zasazení díla - uvědomuje si rozdíl mezi příběhem a způsobem zprostředkování - uvědomuje si rozdíl mezi fikčním a aktuálním světem - rozpozná přínos velkých autorských osobností - uplatňuje prohloubené znalosti o struktuře literárního textu, literárních žánrech a literárněvědných termínech - postihne základní vlastnosti textu, principy jeho výstavby - prokáže porozumění textu i jeho částem - orientuje se na časové přímce, identifikuje autory	Literární historie Moderní drama a divadlo Avantgardní směry v divadle Divadlo malých forem Neorealismus Magický realismus Existencialismus Postmoderna Nový román Sci-fi Fantasy Literatura proti společnosti Vývojová období poválečné české literatury 2. poloviny 20. století Funkce periodizace literatury Vývoj kontextu české a světové literatury Významné autorské osobnosti a jejich přínos Maturitní opakování	ZSV – filozofie v dějinách De – Evropa a svět po roce 1945 OSV – Morálka všedního dne (sociální a morální dilemata doby) VMEGS – Globalizační a rozvojové procesy (globalizace a kulturní změny) VMEGS – Žijeme v Evropě (historický vývoj českého národa) MKV – Základní problémy sociokulturních rozdílů MV – Účinky mediální produkce a vliv médií (hodnoty a životní styly nabízené médii) De – pád komunistických režimů a jeho důsledky ZSV, De – ideologie	Referáty. Komparace literární předlohy a adaptace. Příležitostně filmové ukázky. Zprostředkování vlastního čtenářského či dramatického zážitku.

Učební osnovy předmětu **ZÁKLADY SPOLEČENSKÝCH VĚD**

Charakteristika předmětu

Obsah předmětu

Vyučovací předmět *základy společenských věd* vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a společnost ze vzdělávacího oboru Občanský a společenskovědní základ a dále ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví ze vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví.

Časové vymezení předmětu

Předmět je vyučován ve druhém až čtvrtém ročníku čtyřletého gymnázia a v příslušných ročnících víceletého gymnázia. Ve druhém ročníku je výuka předmětu realizována ve dvouhodinové dotaci za týden; ve třetím ročníku dvouhodinová dotace s možností volby semináře s taktéž dvouhodinovou dotací; ve čtvrtém ročníku tříhodinová dotace a možnost semináře s tříhodinovou dotací.

Realizovaná průřezová témata

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Multikulturní výchova
- Environmentální výchova
- Mediální výchova

Organizace výuky

Žák je považován za aktivní součást procesu edukace, čemuž odpovídají také používané metody a formy práce. Nejčastěji se jedná o frontální výuku dialogickou metodou, práci s textem, skupinovou práci, diskuzi, kratší referáty, krátkodobé projekty či dramatická výchova.

V předmětu si žák osvojuje základní obsah, vnitřní členění a terminologii těchto společenských věd:

- politologie, mezinárodní vztahy, právo, ekonomie ve druhém ročníku,
- psychologie a základy sociologie ve třetím ročníku,
- filozofie a religionistika ve čtvrtém ročníku.

Do výuky mohou být dle potřeby zařazována také aktuální společenská témata.

V předmětu získá žák znalosti a vědomosti o podstatě lidské psychiky, o uspořádání společnosti a zákonitostech, na nichž stojí lidská seskupení, o fungování společnosti a státu, o filozofickém pohledu na život a svět, o ekonomických zákonitostech. Získá dovednosti a schopnosti, které mu umožní lépe porozumět sobě samému i druhým lidem, orientovat se ve společnosti, orientovat se na trhu práce, uplatňovat svá práva a být schopen hájit i práva druhých, zapojit se do věcí veřejných.

Organizace maturitní zkoušky

Realizace předmětu základy společenských věd v součinnosti s navazujícím seminářem ze společenských věd připravují žáky pro profilovou maturitní zkoušku.

Profilová maturitní zkouška je realizována ústní formou před zkušební komisí v délce 15 minut.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:

- zadáváním referátů, projektů, mluvních cvičení apod. vytváří v žácích žádoucí studijní návyky,
- prostřednictvím různých pohledů na danou problematiku či používáním rozličných informačních zdrojů vede žáky k samostatnému a kritickému uvažování o společnosti.

Kompetence k řešení problému

Učitel:

- zadáváním krátkých referátů o dílčí problematice učí žáky tvořivě využívat získané poznatky, argumentovat, srovnávat a hodnotit,
- předkládáním problémových situací z každodenní praxe, z novinových článků, aktuálního společenského dění vede žáka k analyzování, k vyvozování závěrů, k obhajování vlastních postojů,
- prostřednictvím dramatizací, hraní rolí, skupinové práce či diskusí vytváří příležitosti k tomu, aby žáci promýšleli různé životní scénáře k určité modelové situaci, k jednotlivým scénářům uváděli samostatně nebo ve skupinách argumenty pro a proti jejich přijetí.

Kompetence komunikativní

Učitel:

- skrze cílené systematické vedení žáků k slovním projevům vytváří prostor k vyjádření a interpretaci vlastních myšlenek,
- navozuje problémové situace (skupinová práce, práce ve dvojicích), při nichž žák ve spolupráci s ostatními vyhledává potřebné informace, třídí je a zpracovává,
- vhodnými příklady a úkoly učí žáky klást jasné a srozumitelné otázky, uvádět argumenty a protiargumenty, vyjednávat při řešení problémových nebo konfliktních situací.

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- navozuje aktivity (dramatizace, hraní rolí, skupinová práce), během kterých žák konstruktivně řeší problémy s ostatními,

- nastolováním celospolečenských témat jako podnětů pro diskuse, stylizaci rolí apod. vytváří prostor pro rozvoj sociální inteligence a empatie žáků.

Kompetence občanská

Učitel:

- důslednou a systematickou kontrolou zadaných prací navozuje situace k získání vědomí odpovědnosti za včasné plnění zadaných úkolů a odpovědnosti za vlastní práci,
- přípravou modelových situací (dramatizace, hraní rolí, audio či video nahrávky) seznamuje žáky s různými procedurami v mezilidském styku (jednání na úřadech, soudní řízení, volby),
- vhodně zvolenými aktivitami (např. ankety na aktuální téma) vede žáky ke sledování aktuální společenské, ekonomické, sociální a politické situace v ČR i ve světě a vytváří příležitosti ke komentování či diskusi,
- prostřednictvím diskusí vede žáky ke kritickému pohledu na veřejné dění a k zodpovědnosti za veřejné dění.

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- vhodnými úkoly – aktivitami, dramatickou výchovou apod. podporuje tvořivost žáků a motivuje je k vlastní iniciativě,
- důslednou a systematickou kontrolou zadaných prací navozuje situace k získání vědomí odpovědnosti za včasné plnění zadaných úkolů, odpovědnosti za vlastní práci a průběžné korigování své činnosti,
- prostřednictvím různých pohledů na danou problematiku či používáním rozličných informačních zdrojů vede žáky k samostatnému a kritickému uvažování o společnosti.

Kompetence digitální

Učitel:

- vede žáky k posuzování vlivu digitalizace na život jedince a proměnu společnosti a k zodpovědnému spravování digitálních identit,
- zadáváním samostatné či skupinové práce vede žáky k využívání digitálních zařízení, aplikací a služeb a zdokonalování se v práci s nimi,
- při získávání a sdílení dat, informací vede žáky ke kritickému přístupu ve zpracování a reprodukci informací z internetových zdrojů,
- při využívání digitálních technologií poukazuje na nutnost bezpečného a etického využívání včetně dodržování autorských práv,
- vhodným využíváním digitálních technologií při školní práci předchází jejich negativnímu dopadu na psychické a fyzické zdraví žáků.

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák: - vysvětlí pojem politologie a jeho vztah k politice - charakterizuje základní teorie vzniku států, uvede konkrétní příklady - jmenuje znaky státu; klasifikuje státy podle vybraných kritérií - zhodnotí výhody a nevýhody rozdělení státní moci - vysvětlí strukturu uspořádání státní moci v ČR, pojmy pravomoce a kompetence státních orgánů - uvede principy demokracie, znaky demokratického uspořádání státu - charakterizuje uspořádání přímé a nepřímé demokracie včetně jejich úskalí - zhodnotí pozitiva a úskalí demokratického zřízení státu, porovná postavení občana v demokratickém a totalitním státě	Politologie Stát – vznik, znaky, klasifikace států Státní moc Demokracie	De – vznik nejstarších států; konstituování parlamentarismu v Evropě; totalitní režimy OSV – Morálka všedního dne MV – Účinky mediální produkce a vliv médií (média jako „hlídací pes“ demokracie) MKV – Psychosociální aspekty interkulturality	V průběhu celého školního roku je práce žáků hodnocena na základě písemného, popřípadě ústního zkoušení. Do hodnocení se zahrnuje i vypracování samostatných úkolů, projektů a referátů. Učitel přihlíží také k aktivitě jednotlivých žáků v hodinách. Do výuky jsou dle potřeby zařazována také aktuální témata.

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák: - charakterizuje vybrané politické ideologie a aplikuje na současnou politickou scénu v ČR - zhodnotí výhody a nevýhody různých systémů politických stran - vysvětlí pojem nátlakové organizace a jejich úlohu v občanské společnosti - jmenuje a vysvětlí volební práva občana - argumentuje pro majoritní a komparativní volební systém a proti němu - charakterizuje organizaci a průběh voleb do jednotlivých orgánů moci v ČR - zhodnotí význam voleb - vysvětlí pojmy místní samospráva a státní správa a jejich vzájemný vztah - uvede okruhy problémů, s nimiž se může občan obracet na jednotlivé státní instituce - popíše organizaci místní samosprávy, srovná ji s organizací ústřední státní moci	Struktura politického systému, politické strany Volby Obecní a krajské zřízení v ČR	OSV – Morálka všedního dne DIGK – Vyhledávání a vyhodnocování informací MV – Mediální produkty a jejich význam (volební kampaň) DIGK – Digitální marketing MKV – Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí	

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák: - vymezí, jakou funkci plní ve státě ústava - zhodnotí úlohu jednotlivých složek státní moci, jejich pravomoci a možnosti - objektivně obhájí svá práva občana a člověka, respektuje práva druhých - rozlišuje práva osobní a majetková - uvádí příklady omezení lidských a občanských práv; povinností, které z práv vyplývají - vysvětlí význam vědy mezinárodní vztahy; zařadí ji do systému věd - posoudí význam evropské a světové integrace, svůj názor podpoří argumenty - rozlišuje funkce orgánů EU, uvede příklady jejich činnosti - uvede příklady dopadu evropské integrace na život běžného občana - popíše strukturu OSN; uvede příklady činnosti organizace - popíše vznik a strukturu NATO; zhodnotí členství ČR v NATO	Ústava ČR, Listina základních práv a svobod Mezinárodní vztahy Věda mezinárodní vztahy Mezinárodní organizace	VMEGS – Globální problémy, jejich příčiny a důsledky; Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce; Žijeme v Evropě De – vývoj Evropy a světa po roce 1945	

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák: - objasní odlišnosti mezi právními a morálními normami - vysvětlí typy a systémy práva - orientuje se v právní hierarchii českého právního řádu - charakterizuje vybrané právnické profese - vymezí podmínky vzniku a zániku manželství - odůvodní právní ochranu rodiny - rozlišuje a zhodnotí formy náhradní rodičovské péče - vyjmenuje a vysvětlí možnosti jedince při reklamaci - objasní možnosti vzniku dědického nároku - vysvětlí vybrané pojmy občanskoprávní oblasti (společné jmění manželů, věcné břemeno, autorské právo, odúmrť apod.) - charakterizuje možnosti služeb, které nabízí občanům úřady práce - uvede a vysvětlí podmínky vzniku a zániku pracovního poměru	Právo Základy právní teorie Občanské právo, rodinné právo Pracovní právo		

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák:	Trestní právo	OSV – Morálka všedního dne; Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů	
• odůvodní účel sankcí při porušení práva • jmenuje možnosti potrestání trestné činnosti v ČR, zhodnotí jejich efektivnost • rozlišuje trestný čin a přestupek • klasifikuje druhy pachatele • vysvětlí zásady uplatňované v trestním řízení • diskutuje o problematice kriminality	Ekonomie a ekonomika Věda ekonomie	DIGK – Příprava prezentací a práce s obrázky z hlediska autorských práv	
• vymezí pojem ekonomie a její vztah k ekonomice • rozlišuje makroekonomickou a mikroekonomickou složku ekonomie • srovná různé hospodářské systémy, zhodnotí jejich přednosti a nedostatky • objasní pojmy jako statky a služby, zboží • vysvětlí obecně i na příkladech problematiku fungování trhu	Ekonomické systémy	MV – Mediální produkty a jejich význam (prostředky konkurence, reklama)	
• demonstruje ochranné prvky bankovek • stručně popíše historický vývoj platidel	Tržní hospodárství		
	Peníze, bankovníctví, cenné papíry		

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák: • charakterizuje služby poskytované bankou; zhodnotí funkci centrální banky ve fungování hospodářství státu • rozlišuje druhy cenných papírů a možnosti pro jejich držitele • vysvětlí pojem inflace, možnosti jejího vzniku a negativní důsledky na chod ekonomiky • zhodnotí možnosti vzniku nezaměstnanosti, vyvozuje možná řešení a jejich efektivnost. • objasní vybrané pojmy související s mezinárodním obchodem (kvóty, hospodářský protekcionismus, obchodní bilance apod.) • zhodnotí možnosti i úskalí mezinárodního obchodu pro chod ekonomiky státu • popíše strukturu a fungování fiskální politiky • rozliší pojmy hrubý domácí produkt a hrubý národní produkt • popíše průběh hospodářského cyklu	Peníze, bankovníctví, cenné papíry Makroekonomické ukazatele, hospodářský cyklus		

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák: - vymezí předmět psychologie, základní pojmy (psychika, chování a prožívání apod.) - rozliší členění psychologických disciplín a uvede konkrétní příklady - charakterizuje historické představy o duševním životě člověka - popíše zkonstituování psychologie jako vědního oboru - jmenuje vybrané směry v psychologii 20. století a jejich představitele; charakterizuje hlavní řešené otázky těchto směrů - zhodnotí působení biologických a sociálních faktorů na lidskou psychiku - klasifikuje psychické jevy a uvede příklady - srovná cití a vnímání - jmenuje druhy představ a uvádí jejich příklady; aplikuje asociační zákony - charakterizuje rozumové poznání a vymezí jeho vztah k smyslovému poznání - na konkrétních příkladech demonstruje používání myšlenkových operací	Psychologie a sociální psychologie Věda psychologie Dějiny psychologie Obecná psychologie Biosociální determinace lidské psychiky Psychické procesy poznávací	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti Bi – nervová soustava OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti Ma – logika DIGK – Vyhodnocování informací z internetu	V průběhu celého školního roku je práce žáků hodnocena na základě písemného, popřípadě ústního zkoušení. Do hodnocení se zahrnuje i vypracování samostatných úkolů, projektů a referátů. Učitel přihlíží také k aktivitě jednotlivých žáků v hodinách. Do výuky jsou dle potřeby zařazována také aktuální témata. Prostřednictvím zařazování psychosociálních aktivit jsou posilovány dovednosti žáků.

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák:	Paměťové procesy Motivace		
• vysvětlí fungování lidské paměti, zhodnotí efektivitu různých druhů paměti • rozlišuje motivační činitele a jejich vzájemné působení • demonstruje na svém chování vlastnosti (individuální rozdíly) citů • klasifikuje emoce a vybrané příklady charakterizuje	Emoce		
• vymezí pojem osobnost, základní teorie osobnosti • charakterizuje vybrané typy temperamentu • uvede své dynamické vlastnosti	Psychologie osobnosti		
	Dynamické vlastnosti		
	Motivační vlastnosti	MKV – Základní problémy sociokulturních rozdílů (formování a změna postojů)	
• rozlišuje vědomosti, dovednosti, návyky a objasní jejich vzájemný vztah • zhodnotí význam tzv. mnohočetných inteligencí pro zvyšování výkonosti osobnosti • vymezí charakter a jeho vztah k temperamentu osobnosti • vysvětlí faktory při utváření postojů a chyby, jichž se při jejich tvorbě jedinci dopouštějí; uvede příklady • zdravě aplikuje znalosti formování vlastností sebevztahu ve svém životě	Výkonové vlastnosti		
	Vztahově postojoyé vlastnosti	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti	
	Postoj k sobě samému		

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák: - vysvětlí zákonitosti vývoje osobnosti - periodizuje vývoj osobnosti a jednotlivé fáze charakterizuje - vymezí NŽS a uvede možné reakce na tyto situace - uplatňuje vhodné způsoby vyrovnávání se s NŽS - objasní podstatu a důležitost procesu socializace - uvede příklady základních socializačních mechanismů - vysvětlí význam činitelů socializace Žák: - uplatňuje společensky vhodné způsoby komunikace - zdravě aplikuje prostředky verbální i neverbální komunikace - rozlišuje kooperaci, kompetici a individualismus v mezilidských vztazích	Osobnost ve vývoji Náročné životní situace Socializace Sociální interakce a komunikace	OSV – Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů	

[illegible]

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák: - objasní podstatu filozofického tazání, porovná východiska filozofie, mýtu, vědy, umění a náboženství k uchopení skutečnosti a člověka - používá základní filozofické pojmy, rozlišuje filozofické disciplíny - periodizuje dějiny filozofie - charakterizuje jednotlivá vývojová období antické filozofie - srovná filozofický přístup a řešené otázky jednotlivých škol - interpretuje myšlenky představitelů - diskutuje o etickém podtextu učení Sofistů a Sókrata - interpretuje tzv. mýtus o jeskyni, vyloží nauku o idejích - propojí Platónovy názory v oblasti psychologie, etiky, politiky - srovná učení Platóna a Aristotela - vyloží učení o látce a formě - diskutuje o Aristotelových názorech v oblasti etiky, v oblasti politiky	Úvod do filozofie Antická filozofie První filozofické školy Sofisté, Sókratés Platón, Aristotelés	Čj, De – řecké mýty a báje VMEGS – Žijeme v Evropě OSV – Morálka všedního dne, Spolupráce a soutěž DIGK – Vyhledávání a vyhodnocování informací	V průběhu celého školního roku je práce žáků hodnocena na základě písemného, popřípadě ústního zkoušení. Do hodnocení se zahrnuje i vypracování samostatných úkolů, projektů a referátů. Učitel přihlíží také k aktivitě jednotlivých žáků v hodinách. Do výuky jsou dle potřeby zařazována také aktuální témata.

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák: - rozliší jednotlivé filozofické směry, interpretuje myšlenky představitelů - diskutuje o přínosu antické filozofie pro její další vývoj i pro současnost - charakterizuje a srovná vývojové fáze středověké filozofie; objasní kontext atmosféry doby - uvede hlavní představitele, interpretuje jejich myšlenky - vyloží tzv. spor o universalia - uvede příklady heretických učení - srovná východiska středověké a renesanční filozofie, zasadí učení filozofů do kontextu období - uvede představitele a interpretuje jejich myšlenky - diskutuje o etickém přínosu učení daných představitelů	Antická filozofie filozofické směry v pozdní antice Středověká filozofie Patristika, scholastika Filozofie v období renesance a humanismu	De – charakteristika doby středověku OSV – Morálka všedního dne, Spolupráce a soutěž De, Ze – zámořské objevy Fy – geocentrismus a heliocentrismus	

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák: • srovná přístup k řešeným otázkám u racionalistů a empiriků • diskutuje o gnoseologických názorech daných filozofů – jejich přednostech i úskalích • srovná ontologii Descarta a Spinozy; vyloží Leibnizovu ontologii • charakterizuje směr osvícenství • uvede představitele a interpretuje jejich myšlenky • vyloží Kantovu ontologii a propojí ji s jeho noetikou • interpretuje Kantovy názory v oblasti etiky	Novověká filozofie – empirismus a racionalismus 17. století Novověká filozofie – osvícenství Novověká filozofie – německá klasická filozofie	De, Čj – osvícenství OSV – Morálka všedního dne, Spolupráce a soutěž De, Čj – národní obrození	

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák: • srovná přístup a řešené otázky jednotlivých směrů • uvede představitele a interpretuje jejich myšlenky • diskutuje o Feuerbachových názorech na etiku náboženství • interpretuje kritickou teorii společnosti tzv. frankfurtské školy neomarxistů • zhodnotí význam Comtovy a Wittgensteinovy filozofie pro vývoj vědy a filozofie • interpretuje a zhodnotí etické podněty Kierkegaarda • zhodnotí přínos a úskalí Nietzscheho učení • charakterizuje tzv. krizi filozofie • srovná přístup a řešené otázky jednotlivých směrů • uvede představitele a interpretuje jejich myšlenky • zhodnotí význam jednotlivých směrů • srovná přístup filozofů v otázce filozofie existence a bytí	Filozofické směry 19. a 20. století Německý materialismus Pozitivismus Iracionalismus Filozofie života Pragmatismus Fenomenologie Existencialismus Křesťanská filozofie Hermeneutika Strukturalismus	Čj – F. Nietzsche; existencialismus OSV – Morálka všedního dne, Spolupráce a soutěž	
Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby	Hodnocení, realizace

		a přesahy	a poznámky
Žák: • zhodnotí význam obnovy křesťanské filozofie v 19. a 20. století • uvede strukturalistické východisko postmoderní filozofie • srovná přístup ke skutečnosti a člověku u moderní a postmoderní filozofie • diskutuje o přínosu i úskalích postmoderního přístupu ke světu v běžném životě člověka • uvede vybrané představitele a interpretuje jejich myšlenky • charakterizuje české filozofické myšlení, uvede základní řešené otázky • jmenuje nejvýznamnější představitele a interpretuje jejich myšlenky • zhodnotí význam českého filozofického myšlení • stručně vyloží dějiny židovského národa • objasní důvody pronásledování Židů • srovná antisemitismus a sionismus • uvede příklady významných židovských svátků a tradic • na životě Ježíše Krista demonstruje	Postmoderní filozofie České filozofické myšlení Religionistika Judaismus Religionistika	VMEGS – Globalizační a rozvojové procesy; Globální problémy, jejich příčiny a důsledky OSV – Morálka všedního dne, Spolupráce a soutěž	

významné křesťanské svátky a rituály • rozliší nejznámější křesťanské církve • diskutuje o významu křesťansko-židovské tradice pro dnešního člověka • stručně popíše vznik islámu • jmenuje a charakterizuje základní pilíře islámu • rozliší základní větve muslimů • zhodnotí postavení žen v islámu • srovná židovství, křesťanství a islám	Křesťanství Islám		
---	--	--	--

Učební osnovy předmětu FYZIKA

Charakteristika předmětu

Obsah předmětu

Vyučovací předmět Fyzika pro vyšší stupeň osmiletého gymnázia a odpovídající ročníky čtyřletého gymnázia vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a příroda ze vzdělávacího oboru Fyzika. V předmětu Fyzika je také integrována vzdělávací oblast Člověk a svět práce.

Časové vymezení předmětu

Fyzika je určena žákům prvního až třetího ročníku čtyřletého gymnázia a žákům pátého až sedmého ročníku osmiletého gymnázia (kvinta až septima). Je vyučována v rozsahu 2 hodin týdně a 1 dvouhodinového cvičení za tři týdny.

Na povinný vyučovací předmět Fyzika navazuje jednoletý tříhodinový Seminář z fyziky (ve čtvrtém ročníku čtyřletého a osmém ročníku osmiletého gymnázia). Učební osnovy tohoto semináře jsou součástí ŠVP.

Organizace výuky

Výuka fyziky je založena na dialogu s žákem a na zpětné vazbě mezi učitelem a žákem. Důraz je kladen na samostatné vyvozování souvislostí a závěrů žáky, na kreativitu žáků. Výklad učiva je vhodně doplňován demonstračními i žákovskými experimenty. Nedílnou součástí výuky fyziky jsou laboratorní cvičení, která rozvíjejí tvůrčí schopnosti žáků i schopnost komunikace a kooperace v pracovní skupině.

K zpestření výuky přispívají také exkurze s fyzikální tematikou (např.-Planetárium Praha, jaderná elektrárna Temelín apod.) V rámci výuky fyziky se žáci také seznamují s moderní výpočetní a didakticko-technikou.

Výuka fyziky přispívá k rozvoji logického myšlení žáků a učí je schopnosti věcné a srozumitelné argumentace.

Dominantním mezipředmětovým vztahem je vztah k matematice, především k teorii funkcí, statistice a analytické geometrii. Úzký je také vztah k chemii v oblasti stavby látek, struktury elektronového obalu atomu, jaderné fyziky, elektrochemie, polovodičů a molekulové fyziky a termodynamiky.

Žáci jsou upozorňováni na akce, které jsou organizované vysokými školami – korespondenční kurzy, soutěže, dny otevřených dveří apod.

Organizace maturitní zkoušky

Profilová část maturitní zkoušky bude realizována formou ústní zkoušky před komisí (15 minut příprava, 15 minut zkoušení). Žák smí používat Matematické, fyzikální a chemické tabulky pro střední školy a neprogramovatelnou kalkulačku bez grafického displeje. Pro gymnázium existují jednotné maturitní otázky.

Realizovaná průřezová témata

- Osobnostní a sociální výchova
- Environmentální výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Mediální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:

- pracuje s žáky tak, aby si osvojili důležité poznatky z vybraných tematických okruhů a na jejich základě poznávali význam a přínos fyziky pro život a činnosti člověka, pro rozvoj moderních technologií a ochranu životního prostředí
- vede žáky k používání správné terminologie a symboliky
- směřuje žáky k vyhledávání vhodně zvolených informačních zdrojů a jejich citaci
- zadáním samostatné práce rozvíjí v žácích schopnost vyhledávat a získávat informace z různých informačních zdrojů, samostatně pozorovat, měřit a experimentovat, získané výsledky porovnávat, zpracovávat a vyhodnocovat
- formou diskuse žáky nutí informace kriticky hodnotit a ověřovat z různých hledisek, ze získaných výsledků vyvozovat závěry
- konzultuje se žáky problémy vzniklé při zpracování vybraného tématu nebo laboratorní úlohy

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- demonstrací fyzikálního jevu nebo děje vede žáky k tomu, aby na základě pozorování a dosavadních vědomostí a zkušeností vyslovili hypotézu a vyvodili závěry
- zadáním samostatné práce, skupinové práce nebo během výkladu vytváří problémové situace, které žáky nutí o problému přemýšlet a řešit jej, vybrat z možných postupů ten nejefektivnější, zvažovat alternativy, svá tvrzení dokazovat a formulovat podložené závěry
- pomocí zkoušení a testů ověřuje, zda žáci osvědčené postupy aplikují při řešení obdobných problémových situací

Kompetence komunikativní

Učitel:

- formou diskuse na dané téma vede žáky ke schopnosti jasně a logicky formulovat svůj názor či hypotézu, vhodně argumentovat, vyslechnout názory

ostatních, vést dialog

- zjišťuje a ověřuje, zda se žáci vyjadřují pomocí zavedených odborných pojmů
- pomáhá žákovi osvojovat si návyk vyjadřovat se korektně, věcně a střízlivě, uvážlivě zacházet s číselnými údaji

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- zadáním skupinového úkolu vede žáky k respektování zájmů skupiny, k pochopení potřeby efektivní spolupráce pro úspěšnou práci
- vede žáky k samostatnosti při plnění zadaných úkolů
- oceněním schopnosti žáka alespoň elementárně se orientovat v dosud neznámém fyzikálním jevu v něm posiluje hrdost na výsledky vlastního duševního úsilí
- oceněním dobrých výkonů učí žáky vážit si své práce, práce učitele a práce ostatních žáků

Kompetence občanská

Učitel:

- formou diskuse a referátů zjišťuje, zda žáci sledují aktuální dění nejen ve vědě a technice, ale i v celém světě, a tak lépe chápou potřebu využití vědeckých poznatků se současnou ochranou životního prostředí
- nácvikem číselných odhadů a výpočtů a odhadů chyby výsledku vede žáka k návyku osobního ručení za vlastní výsledek, postoj a názor

Kompetence digitální

Učitel

- podporuje žáky v dovednosti používat různorodé aplikace vhodné pro výuku fyziky
- podněcuje žáky k rozvoji informatického myšlení .

Žák využívá digitální technologie, aby:

- si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti
- zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy
- zkvalitnil výsledky své práce

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák: - rozliší skalární veličiny od vektorových a využívá je při řešení fyzikálních problémů - vyhledá potřebné informace o fyzikálních veličinách, jednotkách nebo konstantách v MFCHT - chápe pojem fyzikální veličina - orientuje se v mezinárodní soustavě fyzikálních veličin a jednotek SI - dovede převádět jednotky fyzikálních veličin - umí vyjádřit velikost veličiny v základní jednotce s využitím zápisu čísla pomocí mocniny deseti - sčítá a odečítá vektorové veličiny - umí zacházet s posuvným a mikrometrickým měřidlem - měří vybrané fyzikální veličiny - vhodnými metodami zpracuje a vyhodnotí výsledky měření - chápe představu o relativitě klidu a pohybu těles - volí vhodnou vztažnou soustavu pro popis mechanického pohybu - rozlišuje pojmy trajektorie a dráha - pracuje s fyzikální veličinou rychlost a zrychlení - řeší problémy rovnoměrného a zrychlených pohybů - orientuje se ve veličinách popisujících rovnoměrný pohyb po kružnici	FYZIKÁLNÍ VELIČINY A JEJICH MĚŘENÍ Mezinárodní soustava fyzikálních veličin a jednotek SI skalární a vektorové veličiny číselná hodnota a jednotka převody jednotek operace s vektory Metody měření absolutní a relativní odchylka měření POHYB TĚLES A JEJICH VZÁJEMNÉ PŮSOBNÍ Kinematika hmotného bodu: mechanický pohyb a vztažná soustava poloha, trajektorie a dráha hmotného bodu rychlost hmotného bodu rovnoměrný a rovnoměrně zrychlený a zpomalený přímočarý pohyb volný pád rovnoměrný pohyb po kružnici	M – převody jednotek – mocniny deseti s kladným a záporným exponentem – sčítání a odčítání vektorů – grafické vyjadřování fyzikálních závislostí – vyjádření neznámé ze vzorce – řešení rovnic – práce s grafy – posunutí a otáčení, těžiště tělesa Z – rotační pohyby Země – Země a Sluneční soustava – druhy energií, energetické zdroje – atmosféra Země D – Galileo Galilei a jeho fyzikální objevy – Isaac Newton – život a dílo – jednoduché stroje a pomůcky – Archimedes CH – vlastnosti kapalin a plynů – silové působení mezi částicemi	Během celého roku se operativně s ohledem na charakter učiva prolíná hodnocení ústního a písemného zkoušení, samostatných projektů a badatelských úkolů, skupinových a laboratorních prací.

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák: - rozlišuje mezi přímým vzájemným působením těles a vzájemným působením na dálku - chápe zákon zachování hybnosti a využívá jej v praxi - rozumí pojmům dostředivá a odstředivá síla - využívá Newtonovy pohybové zákony pro předvídání nebo vysvětlení pohybu tělesa - aplikuje Newtonovy pohybové zákony na řešení jednoduchých dynamických problémů - řeší úlohy, při kterých na těleso působí třecí síla - rozlišuje inerciální a neinerciální vztažné soustavy - rozumí pojmu mechanická práce a dokáže určit vykonanou práci v jednoduchých případech - orientuje se v pojmech výkon, příkon, účinnost - zná souvislost změny kinetické a potenciální energie s mechanickou prací - popisuje změny mechanických forem energie - chápe zákon zachování mechanické energie a rozumí podmínkám jeho platnosti - využívá zákona zachování mechanické energie při řešení úloh a problémů včetně úloh z praxe - řeší úlohy použitím druhého a třetího Keplerova zákona - rozlišuje pojmy gravitační a tíhová síla, tíha	Dynamika hmotného bodu a soustavy hmotných bodů: hybnost hmotného bodu a soustavy hmotných bodů zákon zachování hybnosti síla a její účinky vzájemné působení těles Newtonovy pohybové zákony smykové a klidové tření inerciální a neinerciální vztažná soustava bodů Mechanická práce, výkon, energie: mechanická práce výkon a účinnost mechanické energie kinetická energie potenciální energie zákon zachování mechanické energie Gravitační pole: Keplerovy zákony Newtonův gravitační zákon gravitační a tíhové zrychlení	TV – vrhy těles ve sportu <i>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</i> – význam vědeckého výzkumu pro celosvětový pokrok <i>Environmentální výchova</i> – energetické zdroje a jejich využití s ohledem na životní prostředí <i>Mediální výchova</i> – tvorba mediálních sdělení, příprava vlastních žakovských referátů určených ke zveřejnění <i>Osobnostní a sociální výchova</i> – rozvoj komunikace v rámci pracovní skupiny, pěstování mezilidských vztahů, kooperace, kreativita	

Žák: • řeší konkrétní úlohy pro výpočet gravitační síly a zakreslí síly vzájemného gravitačního působení • řeší úlohy týkající se vrhů těles • charakterizuje posuvný a otáčivý pohyb tuhého tělesa • rozumí pojmu moment setrvačnosti tuhého tělesa a využívá jej při řešení problémů • určí v konkrétních situacích síly a jejich momenty působící na těleso a určí výslednici sil ve vybraných případech počtetně i graficky • určuje polohu těžiště u jednoduchých těles • určuje shodné a rozdílné znaky u kapalin a plynů • rozlišuje mezi tlakem a tlakovou silou • orientuje se v jednotkách tlaku • aplikuje Pascalův zákon • rozumí pojmu atmosférický tlak • chápe Archimédův zákon a dokáže jej v praxi využít • zná a využívá rovnici kontinuity v praxi a při řešení úloh • využívá získané poznatky v praxi • měří fyzikální veličiny, pracuje s měřidly a přístroji • zpracovává naměřené hodnoty • ověřuje platné fyzikální zákony	pohyby těles v homogenním tíhovém poli Země – svislý, vodorovný a šikmý vrh Mechanika tuhého tělesa: moment síly vzhledem k ose otáčení těžiště a rovnovážné polohy tuhého tělesa pohyby tuhého tělesa skládání sil působících na tuhé těleso dvojice sil, rozklad sil kinetická energie tuhého tělesa a moment setrvačnosti moment hybnosti Mechanika kapalin a plynů: vlastnosti kapalin a plynů tlak v kapalinách a plynech Pascalův zákon hydrostatický a atmosférický tlak Archimédův zákon proudění kapalin a plynů rovnice kontinuity PRAKTICKÁ LABORATORNÍ CVIČENÍ měření fyzikálních veličin experimenty a badatelské úkoly zaměřené na ověření platnosti fyzikálních zákonů a na pochopení probíraného učiva		
--	--	--	--

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Přířezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák: • využívá základní představy molekulové fyziky při charakteristice jednotlivých skupenství látek • rozlišuje mezi stavovými a dějovými veličinami • orientuje se v teplotních stupnicích a chápe podstatu termodynamické teploty • charakterizuje krystalické a amorfnní látky • rozlišuje jednotlivé druhy deformací pevného tělesa • analyzuje vznik a průběh procesu pružné deformace pevných těles • popisuje praktické využití teplotní roztažnosti pevných látek • chápe zvláštnosti povrchové vrstvy kapaliny a dokáže je vysvětlit pomocí představ molekulové fyziky • rozumí souvislosti mezi povrchovým napětím, silou a energií • řeší kapilární jevy • objasňuje praktické využití teplotní objemové roztažnosti kapalin	STAVBA A VLASTNOSTI LÁTEK Kinetická teorie látek vlastnosti látek jednotlivých skupenství kinetická teorie látek teplota, termodynamická teplota Pevné látky krystalické a amorfnní látky působení vnějších vlivů na pevné látky pružná deformace tahem normálové napětí Hookův zákon vliv teploty na rozměr látek Kapaliny vlastnosti kapalin kohezní síly adhezní síly povrchové napětí kapaliny kapilární jevy	M – statistický popis souboru částic – řešení rovnic – práce s grafy – goniometrické funkce a rovnice – práce s vektory CH – chemická vazba – silové působení mezi částicemi – základní veličiny popisující soubory atomů a molekul, – stavba látek – výpočty z chemických rovnic Z – druhy energií – meteorologie – doprava – měření času, hodiny Bi – význam kapilárních jevů pro živé organismy – vliv teplotní roztažnosti na lidský organismus	Během celého roku se operativně s ohledem na charakter učiva prolíná hodnocení ústního a písemného zkoušení, samostatných projektů a badatelských úkolů, skupinových a laboratorních prací.

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák: • charakterizuje ideální plyn • aplikuje stavovou rovnici na dílčí děje s ideálním plynem • chápe složky vnitřní energie tělesa a dokáže popsat příklady změn vnitřní energie • sestavuje kalorimetrickou rovnici • aplikuje první termodynamický zákon při řešení úloh • využívá první termodynamický zákon v energetice stavových změn u ideálního plynu • početně i graficky určuje vykonanou práci u dílčích dějů s ideálním plynem • graficky znázorňuje kruhový děj s ideálním plynem a matematicky jej popisuje • aplikuje druhý termodynamický zákon na tepelné stroje • charakterizuje jednotlivé změny skupenství látek a chápe význam křivek znázorňujících tyto změny • orientuje se ve fázovém diagramu látky a dokáže jej využít pro popis skupenských změn	Plyny ideální plyn, směsi ideálních plynů stavová rovnice ideálního plynu rychlost molekul plynu tlak plynu na stěnu nádoby kinetická energie plynů Základy termodynamiky vnitřní energie, práce, teplo výpočet tepla, kalorimetrická rovnice první termodynamický zákon sdílení tepla měrná tepelná kapacita Termodynamika plynů jednoduché děje s ideálním plynem adiabatický děj práce plynu při stálém a proměnném tlaku kruhový děj druhý termodynamický zákon tepelné motory Skupenské změny fázový diagram, kalorimetrická rovnice skupenské a měrné skupenské teplo anomálie vody	<i>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</i> – tepelné vlastnosti látek a jejich význam pro život na Zemi – globální význam tepelných motorů – význam využití elektromagnetického vlnění pro přenos informací – světový rozvoj vědy a techniky <i>Environmentální výchova</i> – negativní zásahy člověka do tepelných procesů na Zemi – vliv spalných plynů na globální procesy na Zemi – koloběh vody v přírodě a jeho narušení lidskou činností – negativní vlivy zvukového a elektromagnetického vlnění na člověka a jeho životní prostředí	

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák: - matematicky popisuje kmitání oscilátoru, zná potřebné veličiny - využívá zákony dynamiky pro určení periody pružinového oscilátoru a matematického kyvadla - vysvětluje přeměny energie v mechanickém oscilátoru na základě zákona zachování energie - rozlišuje mezi volným a nuceným kmitáním oscilátoru - zakreslí rezonanční křivku - popisuje praktické případy rezonance - chápe rozdíl mezi kmitáním a vlněním - rozlišuje mezi postupným a stojatým vlněním - aplikuje poznatky o interferenci vlnění při vzniku stojatého vlnění - objasní procesy vzniku, šíření, odrazu a interference mechanického vlnění - využívá poznatky o mechanickém vlnění na zvuk a jeho šíření - využívá získané poznatky v praxi - měří fyzikální veličiny, pracuje s měřidly a přístroji - zpracovává naměřené hodnoty - ověřuje platné fyzikální zákony	MECHANICKÉ KMITÁNÍ A VLNĚNÍ Kmitavý harmonický pohyb základní pojmy kmitavého pohybu rovnice harmonického kmitání rychlost a zrychlení kmitavého pohybu mechanický oscilátor a kyvadlo energie oscilátoru a její přeměny rezonance, nucené a tlumené kmitání Vlnění rovnice vlny, vlnová délka, rychlost vlnění odraz a lom vlnění, stojaté vlnění skládání vln, interference Dopplerův jev Akustika šíření zvuku, rychlost zvuku vlastnosti, hlasitost a intenzita zvuku ultrazvuk a infrazvuk PRAKTICKÁ LABORATORNÍ CVIČENÍ měření fyzikálních veličin experimenty a badatelské úkoly zaměřené na ověření platnosti fyzikálních zákonů a na pochopení probíraného učiva	<i>Mediální výchova</i> – tvorba mediálních sdělení, příprava vlastních žákovských referátů určených ke zveřejnění <i>Osobnostní a sociální výchova</i> – rozvoj komunikace v rámci pracovní skupiny, pěstování mezilidských vztahů, kooperace, kreativita	

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák: • aplikuje poznatky o elektromagnetickém vlnění na světlo • chápe důsledky stálé rychlosti světla v inerciálních soustavách • využívá zákon odrazu a lomu vlnění • objasňuje podstatu úplného odrazu světla a uvádí příklady jeho využití • využívá poznatky o složeném světle při výkladu jevu disperze světla • rozlišuje mezi skutečným a zdánlivým obrazem daného předmětu • využívá zobrazovací rovnici a poznatky o příčném zvětšení při zobrazování pomocí zrcadel a čoček • využívá zákony šíření světla v prostředí k určování vlastností zobrazení předmětů jednoduchými optickými systémy • popisuje vlastnosti elektrického náboje • popisuje elektrické pole • vysvětluje podstatu jevů elektrostatická indukce a polarizace izolantu • řeší problémy týkající se kapacity vodiče a kondenzátoru	SVĚTELNÉ JEVY Světlo jako elektromagnetické vlnění elektromagnetická vlna spektrum elektromagnetického záření šíření a rychlost světla v různých prostředích, index lomu Huygensův princip, vlnoplocha lom a odraz vlnění, interference světla polarizace světla Optické zobrazování odraz na rovinném a kulovém zrcadle lom na tenkých čočkách zorný úhel oko jako optický systém jednoduché optické přístroje ELEKTROMAGNETICKÉ JEVY Elektrický náboj a elektrické pole elektrický náboj a jeho zachování intenzita elektrického pole elektrické napětí kondenzátor	M – soustavy rovnic – práce s grafy – vektorový a skalární součin – goniometrické funkce a rovnice CH – kovová vazba – elementární částice s nábojem, polární a nepolární částice – elektrochemické zdroje stejnosměrného napětí – výpočty z chemických rovnic – stavba polovodičů – elektrolyt – ionizační energie – stavba atomu, modely atomu – kvantová čísla, atomové orbitály – vazebná energie, radioaktivita Z – magnetické pole Země – optické jevy v atmosféře – jaderné elektrárny ZSV – dualismus ve filozofii, pojetí hmoty	Během celého roku se operativně s ohledem na charakter učiva prolíná hodnocení ústního a písemného zkoušení, samostatných projektů a badatelských úkolů, skupinových a laboratorních prací.

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák: - vysvětlí podstatu elektrického proudu - orientuje se v druzích zdrojů stejnosměrného napětí - popisuje závislost elektrického odporu vodiče na jeho vlastnostech a teplotě - aplikuje poznatky Ohmova zákona při spojování rezistorů a při vysvětlení funkce reostatu a potenciometru - chápe podstatu Ohmova zákona pro rezistor a dokáže určit závislost elektrického proudu na napětí pro rezistor - umí vyjádřit elektrickou práci a výkon v obvodu stejnosměrného proudu - vysvětluje rozdíl mezi vodičem, nevodičem a polovodičem - orientuje se v polovodičových součástkách - rozumí podstatě vlastní a nevlastní vodivosti - znázorňuje voltampérovou charakteristiku polovodičové diody - kvalitativně i kvantitativně popisuje stacionární magnetické pole permanentního magnetu a vybraných vodičů s proudem - popisuje způsoby vytváření nestacionárního magnetického pole - kvalitativně i kvantitativně charakterizuje elektromagnetickou indukci - aplikuje Faradayův a Lenzův zákon při řešení problémů nestacionárního magnetického pole - vysvětluje podstatu vlastní indukce	Elektrický proud v látkách elektrický proud a jeho měření zdroje stejnosměrného elektrického napětí elektrický odpor, Ohmův zákon, rezistory Ohmův zákon pro uzavřený obvod zatěžovací charakteristika zdroje reostat a potenciometr elektrická práce a výkon v obvodu stejnosměrného proudu vlastní polovodiče a jejich využití nevlastní polovodiče polovodičová dioda elektrolýza výboje v plynech Magnetické pole magnetické pole permanentního magnetu a vodičů s proudem popis magnetického pole vzájemné působení vodičů s proudem magnetický indukční tok elektromagnetická indukce Faradayův zákon elektromagnetické indukce Lenzův zákon a jeho využití vlastní indukce energie magnetického pole cívky	Bi – oko jako optická soustava – optické přístroje a biologické objevy – působení elektromagnetického a radioaktivního záření na člověka D – historie záznamu zvukového a obrazového signálu – historický význam používání optických pomůcek a přístrojů; doprava, navigace – Albert Einstein – život a dílo <i>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</i> – optické přístroje a jejich role ve světové vědě – význam využití elektromagnetického vlnění pro přenos informací – význam polovodičových součástek pro rozvoj techniky – energetika a jaderné elektrárny ve světě	

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák: - vysvětluje rozdíl mezi stejnosměrným a střídavým proudem - charakterizuje chování cívky v obvodu střídavého proudu - orientuje se v hodnotách střídavého proudu a napětí - počítá výkon v obvodu střídavého proudu - chápe funkci jednocestného a dvoucestného usměrňovače střídavého proudu - objasňuje funkci jednofázového a trojfázového generátoru střídavého proudu - rozdílí mezi fázovým a sdruženým napětím - chápe podstatu fungování jednofázového a trojfázového elektromotoru - využívá poznatky o elektromagnetické indukci při vysvětlení funkce transformátoru - určuje účinnost transformace - chápe příčiny vzniku kvantové fyziky a teorie o dualismu mikročástic - rozdílí mezi vnitřním a vnějším fotoelektrickým jevem a popisuje jejich praktické využití - popisuje historický vývoj při vytváření modelů atomu a vliv kvantové teorie na vznik těchto modelů - porovnává Bohrovův a Schrödingerův model atomu - vysvětluje podstatu stimulované emise záření, orientuje se v druzích laserů	Střídavý proud a energetika obvod střídavého proudu s rezistorem a cívkou výkon střídavého proudu usměrňování střídavého proudu generátory střídavého proudu elektromotory na střídavý proud transformátor přenos elektrické energie FYZIKA MIKROSVĚTA Základy kvantové fyziky fotoelektrický jev a jeho využití dualismus fotonu dualismus mikročástic Modely atomu a stavba elektronového obalu objev atomového jádra, Rutherfordův model atomu Bohrovův model atomu Schrödingerův model atomu a kvantová čísla lasery a jejich využití	<i>Environmentální výchova</i> – negativní vlivy zvukového a elektromagnetického vlnění na člověka a jeho životní prostředí – energetické zdroje a jejich využití s ohledem na životní prostředí – jaderná energetika a její vliv na životní prostředí, ochrana před účinky záření <i>Mediální výchova</i> – tvorba mediálních sdělení, příprava vlastních žákovských referátů určených ke zveřejnění <i>Osobnostní a sociální výchova</i> – rozvoj komunikace v rámci pracovní skupiny, pěstování mezilidských vztahů, kooperace, kreativita	

Žák: • charakterizuje částice tvořící atomové jádro • porovnává stabilitu jednotlivých atomových jader a vysvětluje způsoby získávání energie při jaderných reakcích • rozumí funkci jaderného reaktoru a způsobům ochrany před nebezpečným zářením • chápe podstatu přirozené radioaktivity a využití radionuklidů • využívá získané poznatky v praxi • měří fyzikální veličiny, pracuje s měřidly a přístroji • zpracovává naměřené hodnoty • ověřuje platné fyzikální zákony • formuluje předpoklady a odhaduje výsledky měření na základě předchozí teoretické znalosti zkoumaného jevu	Jaderná fyzika a fyzika elementárních částic stavba atomového jádra jaderné reakce a jejich využití jaderné reaktory radioaktivita a využití radionuklidů PRAKTICKÁ LABORATORNÍ CVIČENÍ měření fyzikálních veličin experimenty a badatelské úkoly zaměřené na ověření platnosti fyzikálních zákonů a na pochopení probíraného učiva		
---	---	--	--

Učební osnovy předmětu **SEMINÁŘ ZE SPOLEČENSKÝCH VĚD**

Charakteristika předmětu

Obsah předmětu

Vyučovací předmět *Seminář ze společenských věd* vychází ze vzdělávacího oboru Občanský a společenskovědní základ. Rozšiřuje vědomosti a dovednosti vyučovacího předmětu Základy společenských věd. Integruje část vzdělávacího obsahu oblastí Člověk a svět práce a Výchovy ke zdraví a průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova.

Časové vymezení předmětu

Předmět je vyučován jako povinně volitelný seminář v posledních dvou ročnících studia, a to v následujících hodinových dotacích: septima a třetí ročník čtyřletého gymnázia 2 hodiny týdně, oktáva a čtvrtý ročník víceletého gymnázia tři hodiny týdně. Žáci si volí seminář ve třetím ročníku a septimě jako jednoletý s možností pokračovat druhým rokem ve čtvrtém ročníku. Volba semináře ve čtvrtém ročníku a oktávě není podmíněna absolvováním semináře v ročníku třetím/septimě.

Realizovaná průřezová témata

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Multikulturní výchova
- Environmentální výchova
- Mediální výchova

Organizace výuky

Žák je považován za aktivní součást procesu edukace, tomu odpovídají také používané metody a formy práce. Nejčastěji se jedná o frontální výuku dialogickou metodou, skupinovou práci, práci s textem, diskuse, kratší referáty, krátkodobé projekty, psychologické a sociální hry či dramatickou výchovu. Zařazovány jsou také přednášky a exkurze související s probíraným učivem.

V předmětu získá žák znalosti, dovednosti a schopnosti, které mu umožní lépe porozumět sobě samému i druhým lidem, pochopit pluralitu mezilidských vztahů, orientovat se lépe ve společnosti a jejích proměnách, uplatňovat svá práva, být schopen hájit i práva druhých a správně argumentovat.

Do rámce výuky semináře je zařazeno rozšiřování učiva předmětu Základy společenských věd, sledování a komentování aktuálních společenských témat. Obsah učiva třetího ročníku/septimy je zaměřen na psychologickou problematiku, osobnostní rozvoj a výchovu ke zdraví. Ve čtvrtém ročníku/oktávě si žák osvojuje obsah, vnitřní členění a terminologii religionistiky, etiky a filozofie. Do rámce výuky semináře je zařazeno průběžné opakování a příprava k maturitní zkoušce.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:

- zadáváním referátů, projektů, mluvních cvičení, dílčích úkolů a individuálních aktivit vytváří v žácích žádoucí studijní návyky,
- vede žáky ke sběru informací z různých zdrojů a učí je správně interpretovat a kriticky srovnávat data,
- prostřednictvím různých pohledů na danou problematiku či používáním více informačních zdrojů vede žáky k samostatnému a kritickému uvažování o společnosti,
- motivuje žáky k samovzdělávání pomocí sledování aktuální společenské situace,
- pracuje se žáky různými metodami (skupinová práce, individuální práce, sociální a psychologické hry, dialogická forma výuky).

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- předkládáním problémových situací z každodenní praxe, z novinových článků, aktuálního společenského dění vede žáka k analyzování, k vyvozování závěrů, k obhajování vlastních postojů,
- prostřednictvím dramatizací, hraní rolí, skupinové práce či diskusí vytváří příležitosti k tomu, aby žáci promýšleli různé životní scénáře k určité modelové situaci, k jednotlivým scénářům uváděli samostatně nebo ve skupinách argumenty pro jejich přijetí a proti němu,
- nabízí žákům dostatek námětů k samostatnému řešení problémů v různých životních situacích,
- zadáváním krátkých referátů o dílčí problematice učí žáky tvořivě využívat získané poznatky, argumentovat, srovnávat a hodnotit.

Kompetence komunikativní

Učitel:

- skrze cílené systematické vedení žáků k slovním projevům vytváří prostor k vyjádření a interpretaci vlastních myšlenek,
- navozuje problémové situace (skupinová práce, práce ve dvojicích), při nichž žák ve spolupráci s ostatními vyhledává potřebné informace, třídí je a zpracovává,
- vhodnými příklady a úkoly učí žáky klást jasné a srozumitelné dotazy, uvádět argumenty a protiargumenty, vyjednávat při řešení problémových nebo konfliktních situací,
- vytváří prostor pro diskusi tak, aby si žáci osvojili pravidla zdravé komunikace,
- nabízí žákům možnosti k porozumění různým formám komunikace (verbální, neverbální, psané texty, grafy, tabulky atd.).

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- volí aktivity (dramatizace, hraní rolí, skupinová práce), během kterých žák konstruktivně řeší problémy s ostatními,
- za pomoci různých metod vytváří prostor pro rozvoj sociální inteligence a empatie žáků a pro reflexi vlastních prožitků,
- navozuje situace, které vedou k posílení sebevědomí a uvědomění si vlastních schopností a osobních vlastností žáků,
- seznamuje žáky s různými možnostmi sebepoznání (psychologické testy, zpětná vazba atd.).

Kompetence občanská

Učitel:

- důslednou a systematickou kontrolou zadaných prací navozuje situace k získání vědomí odpovědnosti za včasné plnění zadaných úkolů a odpovědnosti za vlastní práci,
- přípravou modelových situací (dramatizace, hraní rolí, audio či video nahrávky), seznamuje žáky s různými procedurami v mezilidském styku,
- vhodně zvolenými aktivitami (např. ankety na aktuální téma) vede žáky ke sledování aktuální společenské situace v ČR i ve světě a vytváří příležitosti ke komentování či diskusi,
- prostřednictvím diskusí vede žáky ke kritickému pohledu na veřejné dění a k zodpovědnosti za veřejné dění.

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- vhodnými úkoly – aktivitami, dramatickou výchovou apod. podporuje tvořivost žáků a motivuje je k vlastní iniciativě,
- důslednou a systematickou kontrolou zadaných prací navozuje situace k získání vědomí odpovědnosti za včasné plnění zadaných úkolů, odpovědnosti za vlastní práci a průběžné korigování své činnosti,
- prostřednictvím různých pohledů na danou problematiku či používáním více informačních zdrojů vede žáky k samostatnému a kritickému uvažování o společnosti.

Kompetence digitální

Učitel:

- vede žáky k posuzování vlivu digitalizace na život jedince a proměnu společnosti a k zodpovědnému spravování digitálních identit,
- zadáváním samostatné či skupinové práce vede žáky k využívání digitálních zařízení, aplikací a služeb a zdokonalování se v práci s nimi,
- při získávání a sdílení dat, informací vede žáky ke kritickému přístupu ve zpracování a reprodukci informací z internetových zdrojů,
- při využívání digitálních technologií poukazuje na nutnost bezpečného a etického využívání včetně dodržování autorských práv,
- vhodným využíváním digitálních technologií při školní práci předchází jejich negativnímu dopadu na psychické a fyzické zdraví žáků.

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák: • charakterizuje psychodiagnostiku jako psychologickou disciplínu • rozliší metody psychologického výzkumu a metody diagnostické • vysvětlí podstatu jednotlivých testových metod a dokladuje na příkladech • uvede psychologické myslitele s českými kořeny • objasní význam spánku pro lidský organizmus • popíše fáze spánku • porovná historicky různé přístupy k výkladu snů • zhodnotí Freudův přínos pro práci se sny • vymezí typy učebních stylů; uvede vhodnou formu učení s přihlédnutím k vlastnímu učebnímu stylu • jmenuje činitele vedoucí k efektivnímu učení • definuje vlastnosti vnímání • vysvětlí princip vjemových klamů, dokladuje na příkladech • uvede typy mimosmyslového vnímání	Psychologie Psychodiagnostické metody Kapitoly z psychologických směrů a přístupů Spánek, sny, Freud Učení a poznávání okolního světa Učební styly, činitelé podmiňující učení Vnímání, vjemové klamy	VMEGS – Žijeme v Evropě OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti	Žáci jsou hodnoceni především na základě jejich aktivní participace na výuce, plnění zadaných úkolů, prezentace vlastních názorů. Faktografické znalosti jsou ověřovány testovou formou. Žáci vlastní aktivitou ovlivňují výslednou podobu semináře. Do výuky jsou dle potřeby zařazována aktuální témata. K poznání sebe sama i druhých přispívají psychologické testy a sociálně-psychologické hry.

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák: - rozlišuje jednotlivé druhy myšlení. - vyjmenuje vlastnosti pozornosti, popíše její druhy. - objasní principy fungování pravé a levé hemisféry. - vymezí specifika činnosti hemisfér u mužů a žen - popíše strukturu inteligenčních testů - porovná výhody a nevýhody jednotlivých typů IQ testů - zhodnotí význam sociální interakce a komunikace pro vývoj mezilidských vztahů - aplikuje asertivní techniky vedoucí ke zdravému sebeprosazení - uplatňuje principy úspěšné komunikace odmítnutím manipulativních strategií - na konkrétních příkladech demonstruje chyby při sociálním vnímání - objasní podstatu jednotlivých institucí v rámci psychologického poradenství - zhodnotí význam duševní hygieny pro zdraví a mezilidské vztahy - vymezí stresory vedoucí k narušení duševní rovnováhy - používá vybrané relaxační techniky k udržení duševního zdraví	Myšlení, pozornost Činnost hemisfér IQ trénink Interpersonální vztahy Interakce, komunikace, percepce Psychologické poradenství Duševní hygiena	Bi – biologie člověka OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti OSV – Sociální komunikace OSV – Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů Výchova ke zdraví – integrace	

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák: - objasní termín duševní choroba, uvede příčiny vzniku a možnosti léčby - rozliší oligofrenii, onemocnění psychická a nervová; uvede základní projevy - rozbořem vlastního způsobu trávení - volného času se přiřadí k určitému typu lidí, jednotlivé typy charakterizuje - porovná výhody a nevýhody různých modelů životního stylu - zhodnotí význam médií pro život jedince i společnosti - analyzuje návyky při užívání médií v rodině i skupině vrstevníků - předkládá argumenty pro rodinnému soužití a proti němu - klasifikuje nové formy soužití nahrazující rodinu	Psychická onemocnění Proměny hodnot, kulturních vzorců a volného času Volný čas, životní styl Masová komunikace a média Člověk v rodině Krize rodiny Nové formy soužití	EV – Člověk a životní prostředí OSV – Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti; Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů; Morálka všedního dne MV – Uživatelé; Účinky mediální produkce a vliv médií OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti	Přednáška pracovníků Domova Pramen v Mnichově a následná exkurze (žáci se mohou zapojit do dobrovolnického projektu Otevřené dveře, který zmírňuje izolaci žen s mentálním postižením pomocí navázaného přátelství).

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák: - vymezí specifické významy jednotlivých fází životního a rodinného cyklu - charakterizuje principy partnerské sexuality - objasní podstatu některých současných společenských problémů. - popíše dopady sociálně-patologického chování na společnost i jedince - jmenuje různé přístupy k prevenci a trestání kriminality - respektuje odlišnosti příslušníků různých sociálních a kulturních skupin	Životní a rodinný cyklus Sexualita v partnerství Sociální kontrola a sociální deviace Sociální patologie a kriminalita Prevence, způsoby řešení Netolerance k odlišným skupinám	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti VMEGS – Globální problémy, jejich příčiny a důsledky MKV – Psychosociální aspekty interkulturality; Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí	

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák: • charakterizuje předmět vědy religionistiky • rozlišuje mezi religionistikou, náboženstvím a církví • diskutuje o významu víry v běžném životě člověka • rozlišuje jednotlivé formy nejstarších náboženství; uvádí příklady jejich projevů v životě současné společnosti • srovná západní a východní přístup k životu a světu • uvede příklady východních směrů a jejich představitele • vyloží základy konfuciánství, taoismu • srovná hinduismus a buddhismus • dokladuje na příkladech inspiraci evropských filozofů východními učením • zhodnotí význam východních učením pro současného člověka • vysvětlí pojmy jako čakry, jóga, kasty, karma, jin a jang apod.	Religionistika Věda religionistika Nejstarší formy náboženství Nábožensko-filozofická východní učení	De – vznik křesťanství, islámu, židovstva Ze – náboženské systémy ve světě Tv – jóga OSV – Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů VMEGS – Globalizační a rozvojové procesy; Žijeme v Evropě	Žáci jsou hodnoceni především na základě jejich aktivní participace na výuce, plnění zadaných úkolů; prezentace a obhajoba úkolů před třídou. Písemné zkoušení (s výjimkou maturitního opakování) je zařazováno spíše ojediněle. Do výuky jsou dle potřeby zařazována také aktuální témata.

[illegible]

Žák: • diskutuje o problematice lidské reprodukce a sexuality vzhledem k historickému kontextu i současnosti • uvádí argumenty pro eutanazii a proti ní • diskutuje o problematice sebevražednosti • argumenty se vymeží v otázce obnovy trestu smrti • zhodnotí problematiku paliativní a terminální péče, navrhne řešení problematiky • uvede představitele, zařadí je do kontextu historického období; interpretuje jejich myšlenky • diskutuje o možnosti aplikace postojů vybraných filozofů pro současného člověka, současný svět • zhodnotí názory vybraných filozofů a zaujímá k nim zdůvodněná stanoviska • interpretuje myšlenky filozofa a zařadí jej do kontextu historického období • prokáže inspirace učení filozofa indickými náboženskými systémy • zhodnotí etické podněty učení filozofa	Filozofie Názory na stát Názory na válku Názory na výchovu Názory na sebevraždu Názory v oblasti ekologie Filozofie dějin A. Schopenhauer	Bi – biologie člověka, ekologie OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti OSV – Morálka všedního dne, Spolupráce a soutěž, Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti EV – Člověk a životní prostředí VMEGS – Globální problémy, jejich příčiny a důsledky	
---	---	--	--

Učební osnovy předmětu **ANGLICKÁ KONVERZACE**

Charakteristika předmětu

Obsah a časové vymezení předmětu, organizace výuky

Seminář *Anglická konverzace* doplňuje a rozšiřuje učební osnovy anglického jazyka v posledních ročnících čtyřletého a osmiletého studia na gymnáziu. Tomuto volitelnému předmětu jsou věnovány 3 vyučovací hodiny týdně.

Seminář napomáhá rozvíjet receptivní, produktivní a interaktivní řečové dovednosti žáků prostřednictvím diskusí a aktivit rozličných druhů připravených na základě témat probíraných v hodinách. Výuka tohoto předmětu je důsledně vedena v cizím jazyce, kdy učitel volí a kombinuje optimální výukový materiál pro danou skupinu žáků tak, aby bylo co nejefektivněji dosaženo požadovaných výstupů.

Rozvoj komunikativní kompetence je obsažen v samé podstatě předmětu. V rámci časté konverzace učitel podporuje a kultivuje u žáků schopnost vyjádření vlastního názoru a jeho obhájení, stejně tak jako umění naslouchat názorům druhých a tolerovat odlišnosti. Párové a skupinové řešení úkolů v hodinách napomáhá u žáků rozvíjet schopnost spolupráce. Výuka je propojena i s dramatickou výchovou, z které přebírá některé techniky, např. hraní rolí, dramatizaci, improvizaci apod., jejichž prostřednictvím se vhodně rozvíjí komunikace verbální i neverbální. Při práci s jazykovým materiálem jsou žáci vedeni k přesnosti, k identifikaci podstatných informací a rozvíjejí jejich interpretační schopnosti.

Jedním z cílů vyučovacího předmětu je poskytnout žákům také poměrně intenzivní přípravu na písemnou část státní maturitní zkoušky prostřednictvím testů procvičujících poslech, práce s textem a cvičení založených na jazykové kompetenci.

Žáci jsou také vedeni k řešení prací většího rozsahu a komplexnějšího charakteru (např. zpracování informací z cizojazyčné literatury a prezentace výsledků před třídou).

Předmět se vyučuje ve skupinách čítajících asi 11 – 14 žáků a je vhodný pro motivované jedince, kteří si chtějí upevnit a prohloubit komunikační dovednosti v jazyce anglickém, případně uvažují o pozdějším studiu anglického jazyka.

Realizovaná průřezová témata

V předmětu jsou realizována následující průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Multikulturní výchova
- Mediální výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Environmentální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:

- pravidelně do hodin zařazuje práci samostatnou, ve dvojicích a skupinách s různými výstupy
- zadává žákům úkoly, aby samostatně vyhledávali a třídili informace z různých zdrojů (učebnice, Internet, literatura, mapa)
- hodnotí práci žáků a učí žáka pracovat s chybou a různými aktivitami napomáhá žákům učit se hodnotit druhé
- napomáhá žákovi chápat návaznost učení anglického jazyka na ostatní cizí jazyky
- látku uvádí jasně a srozumitelně, jazykové dovednosti procvičuje ve smysluplném kontextu, který je žákům blízký

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- navozením různých modelových situací stimuluje žáka k využívání získaných znalostí, fantazie, intuice a představivosti při jejich řešení zejména pomocí metody hraní rolí s přihlédnutím k sociokulturním rozdílům v anglicky mluvících zemích
- upevňuje sebevědomí žáka a víru ve vlastní schopnosti

Kompetence komunikativní

Učitel:

- rozvíjí schopnosti žáka prezentovat a publikovat své názory a myšlenky v anglickém jazyce
- zadáváním skupinové práce a práce ve dvojicích vede žáky ke spolupráci a vzájemné komunikaci mezi vrstevníky, která napomáhá snížit jazykové bariéry
- užívá různé audio a video materiály a učí žáky porozumět i ne zcela jasnému a zřetelnému projevu
- učí žáka improvizovat v situacích, kdy má nedostatečnou slovní zásobu
- vede žáky k získání schopnosti plynulého ústního projevu

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- zařazuje do hodin kooperativní vyučování a týmovou práci, při které žáci procvičují osvojené jazykové prostředky a nacvičují hraní rolí
- podporuje skupinovou práci, při které se žák učí přijímat svou roli ve skupině a pomáhat ostatním žákům
- komunikuje s žáky formou dialogu, během kterého je žák schopen reflexe
- oceněním dobrých výkonů učí žáky vážit si své práce, práce učitele a práce ostatních žáků; usiluje o vytváření dobrých vztahů v žakovském kolektivu

Kompetence občanská

Učitel:

- zadává mluvní i písemné projevy, aby žáci museli formulovat vlastní postoje, hájit svá práva a práva ostatních
- motivuje svou důsledností žáky k zodpovědnému plnění zadaných úkolů
- vybízí žáky ke sledování aktuálního dění doma, ale i ve světě, a tak lépe chápat některé souvislosti teoretické jazykové přípravy života v anglicky mluvících zemích

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- využívá iniciativu a tvořivost žáků
- kontroluje plnění závazků a povinností
- usiluje s žáky o dosažení stanovených cílů, průběžně hodnotí výsledky
- podporuje žáky k uvědomění si důležitosti znalosti anglického jazyka a pomáhá jim získat představu o jeho uplatnění v různých oborech lidské činnosti

Digitální kompetence

Učitel:

- využívá iniciativu a tvořivost žáků
- ovládá potřebnou sadu digitálních zařízení, aplikací a služeb, využívá je při školní práci i při zapojení do veřejného života;
- digitální technologie a způsob jejich použití nastavuje a mění podle toho, jak se
- vyvíjejí dostupné možnosti a jak se mění potřeby výuky a jeho žáků;
- získává, posuzuje, spravuje, sdílí a sděluje data, informace a digitální obsah v různých formátech; k tomu volí efektivní postupy, strategie a způsoby, které odpovídají konkrétní situaci a účelu;
- vytváří, vylepšuje a propojuje digitální obsah v různých formátech; pomáhá žákům vyjadřovat se za pomoci digitálních prostředků;
- navrhuje prostřednictvím digitálních technologií taková řešení, která mu pomohou vylepšit postupy či technologie; dokáže poradit s technickými problémy;
- vyrovnává se s proměnlivostí digitálních technologií a posuzuje, jak vývoj technologií ovlivňuje různé aspekty života jedince a společnosti a životní prostředí, zvažuje rizika a přínosy;
- předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím ohrožujícím tělesné a duševní zdraví; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky, s ohleduplností a respektem k druhým a vede k tomu i žáky.

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák: Poslech • rozumí i delšímu souvislému projevu • zachytí specifické informace i v nespisovném projevu • rozliší citové zabarvení • identifikuje různé styly jazykového projevu • vyslechne text písně a diskutuje o jejím obsahu • zachytí hlavní dějovou linii filmu v původní znění bez titulků • během sledování cizojazyčného filmu písemně zaznamená odpovědi na otázky týkající se děje filmu • vyslechne rozhovor v odborné angličtině a zodpoví otázky s ním spojené • seznámí se se znaky použití AI v mluveném a hudebním projevu Ústní a písemný projev • srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý text • rozlišitelně využije různý tón a barvu hlasu pro vyjádření emocí • zahraje dramatický projev podle scénáře • diskutuje o tématu v plně formulovaných větách	Cestování / prázdniny / Život v anglicky mluvících zemích / volný čas Reklamy / reklamní slogany / jejich vliv na život společnosti i jednotlivce /podprahové reklamy a reklamy v sociálních médiích Svět filmu a divadla / herci, herečky / popularita / scénář Zdraví a závislosti – spánek, drogy, soc. média Přátelství / vztahy / láska / dětství / toxické chování ve vztazích a jejich obrana (gaslighting, greyrocking, etc.) Hudba / zpěváci, skupiny / texty písní – poslech, tvorba Odborná zdravotní angličtina - základy terminologie Firemní angličtina – fráze a formulace Poezie / básně / psaní básní / dramatizace textu básně	VMEGS – Žijeme v Evropě; Vzdělávání v Evropě a ve světě Ze – země světa MV – Účinky mediální produkce a vliv médií (vliv TV a reklamy) OSV – Morálka všedního dne ZSV, Bi – problematika závislosti, příčiny, následky, drogy ve společnosti OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti ZSV – mezilidské vztahy Hv – poslech písně EV – Člověk a životní prostředí Bi – ohrožené druhy Čj – literatura - poezie	Během celého školního roku se zařazují písemné testy, domácí úkoly. Operativně se hodnotí ústní projev v hodinách, aktivita při hodinách a jiná prezentace. Zvládnutí větších tematických celků je prověřováno písemnými testy procvičujícími poslech, práci s textem a jazykovou kompetenci. Píše je každý žák.

• pracuje s modulací hlasu – projekce, vhodná hlasitost a formulace k prostředí a situaci • reaguje na změnu formálnosti jazyka při modelových situacích • plynule formuluje vlastní názory a myšlenky • předává nebo získává informace • reaguje v běžných komunikačních situacích Odborná angličtina • použije odborné termíny pro zdravotní a firemní situace • komunikuje s AI ve firemní role-play situaci • seznámí se ze základy odborného písemného projevu • základy citací MLA, APA AI • Použije vhodné prompty pro cílený výstup AI • Seznámí se s nebezpečím a pravdivostí AI textů	Komunikace v digitálním prostředí – sociální média, internetová bezpečnost Struktura odstavců, nepoužívání zkrácenin, atd.		
Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák:			
• sestaví písemný projev na aktuální téma, ve kterém se snaží o logické uspořádání	Příběhy – četba, poslech, vyprávění, psaní, sledování / bajky	Čj – pohádky, bajky	

informací • připraví prezentaci • zúčastní se diskuse a odůvodní svůj názor. • napíše příběh • vytvoří 15-30s video s hudbou a mluvou pomocí AI • sepíše krátký shrnutí zdravotního článku v odborné angličtině • nasdílí firemní rozhovor s AI	AI – použití, prompty, dopad, rizika Prezentace žáků na vybraná témata	MKV- Základní problémy sociokulturních rozdílů (Skotové) Ze – geografie USA De – historie USA OSV – Sociální komunikace (rozvíjení komunikačních dovedností – schopností beze strachu, jasně a srozumitelně formulovat své názory – průběžně v rámci výuky) Spolupráce a soutěž (skupinová práce v hodinách – soutěže v hodinách – průběžně v rámci výuky)	
---	--	---	--

Učební osnovy předmětu **SEMINÁŘ Z FYZIKY**

Charakteristika předmětu

Obsah a časové vymezení předmětu

Jednoletý tříhodinový volitelný *Seminář z fyziky* (ve čtvrtém ročníku čtyřletého a v osmém ročníku osmiletého gymnázia) navazuje na povinný vyučovací předmět *Fyzika*, který je realizován v prvním až třetím ročníku čtyřletého gymnázia a v kvintě až septimě osmiletého gymnázia, a který zahrnuje celý vzdělávací obsah oboru Fyzika ze vzdělávací oblasti Člověk a příroda (stanovené RVP G).

Je určen především žákům, kteří se budou v dalším studiu zabývat fyzikou a obory, jež vyžadují podrobnější znalosti a dovednosti z fyziky.

Organizace výuky

Podle profesní orientace studentů dochází k volbě konkrétních metod práce v hodinách (výklad, společné či individuální opakování tematických celků a řešení úloh, referáty a samostatná práce studentů, demonstrační a frontální experimenty, využívání měřicího systému, práce s informačními zdroji, exkurze a přednášky...).

Cílem semináře je především zopakovat a systematizovat již probrané učivo v hodinách fyziky, ukázat souvislosti a společné znaky jednotlivých fyzikálních oborů a doplnit kapitoly a pojmy, které zavedením RVP z povinných hodin vypadly, ale jejichž znalost předpokládají vysoké školy.

Současně se studenti v semináři připravují na zvládnutí maturitní zkoušky či přijímacích zkoušek na VŠ.

Realizovaná průřezová témata

Z hlediska mezipředmětových vztahů souvisí předmět s výukou matematiky, aplikuje v návaznosti na průběžně získávané znalosti studentů práci s vektory, grafy funkcí, řešení rovnic, statistické zpracování dat. Z dalších předmětů je souvislost s chemií a informatikou.

Předmět realizuje rozvíjení klíčových kompetencí k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské a pracovní.

Z výše uvedeného vyplývá, témata semináře odpovídají tematickým celkům povinného předmětu fyzika a vyučující podle profesního zájmu a znalostí studentů upraví jejich rozsah.

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- vede žáky k tomu, aby kvalitně prezentovali své znalosti – kompetence komunikativní
- dbá na bezpečnost práce, vede žáky k zodpovědnosti za své zdraví i zdraví ostatních, zdůrazňuje zásady předlékařské pomoci v případě úrazu – kompetence občanská
- vede žáky k tomu, aby řešili fyzikální úlohy jak samostatně, tak ve spolupráci ve skupině – kompetence k řešení problémů
- podněcuje a řídí diskuse nad řešeními, hledání řešení, vede žáky k prezentacím vlastních postupů řešení – kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální, kompetence občanská
- zadává úkoly formou skupinové práce – kompetence sociální a personální, kompetence občanská
- nabízí možnost zpracovat seminární práci s fyzikální tematikou. Téma zpracují žáci a vlastní výsledky prezentují a obhajují – kompetence komunikativní, kompetence k řešení problémů, kompetence k podnikavosti.
- klade důraz na mezipředmětové vztahy – kompetence k učení, kompetence k řešení problémů

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
Žák: - prohlubuje své poznatky a řeší složitější úkoly - užívá základní kinematické vztahy při řešení problémů a úloh o pohybech inerciálních soustav - vyjádří písemně i graficky závislost příslušné fyzikální veličiny na čase - vyhledá v dostupných informačních zdrojích podklady, jež mu pomohou splnit daný úkol - užívá základní dynamické vztahy při řešení problémů a úloh o pohybech inerciálních soustav - využívá zákony zachování některých důležitých fyzikálních veličin při řešení problémů a úloh - vyhledá v dostupných informačních zdrojích podklady, jež mu pomohou splnit daný úkol - užívá základy fyzikální terminologie, frazeologie a symboliky	OPAKOVÁNÍ A DOPLNĚNÍ UČIVA K MATURITĚ Mezinárodní soustava fyzikálních veličin a jednotek SI, metody měření Kinematika hmotného bodu Dynamika hmotného bodu a soustavy hmotných bodů Mechanická práce, výkon, energie Gravitační pole Mechanika tuhého tělesa Mechanika kapalin a plynů Stavba a vlastnosti látek Základy termodynamiky Termodynamika plynů Skupenské změny Mechanické kmitání a vlnění Akustika Světelné jevy Optické zobrazování Elektromagnetické jevy Základy kvantové fyziky	M – soustavy rovnic – práce s grafy – práce s vektory – vektorový a skalární součin – goniometrické funkce a rovnice <i>Mediální výchova</i> – tvorba mediálních sdělení, příprava vlastních žakovských referátů určených ke zveřejnění <i>Osobnostní a sociální výchova</i> – rozvoj komunikace v rámci pracovní skupiny, pěstování mezilidských vztahů, kooperace, kreativita	Během celého roku se operativně s ohledem na charakter učiva prolíná hodnocení ústního a písemného zkoušení, samostatných projektů a badatelských úkolů, skupinových prací a referátů.

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata, vazby a přesahy	Hodnocení, realizace a poznámky
• analyzuje text úloh, postihuje v nich fyzikální problém a uplatňuje fyzikální modelování při řešení praktických příkladů odhaduje výsledek a posuzuje reálnost získaného řešení	Modely atomu a stavba elektronového obalu Jaderná fyzika a fyzika elementárních částic Speciální teorie relativity		